



## Alanya'da Turizmin Kent Kimliği ve Toplumsal Hayat Üzerindeki Etkileri\*

### The Effects of Tourism on Urban Identity and Social Life in Alanya

Mehmet Sefa Duman\*\* , Hilmi Demirkaya\*\*\* 

#### MAKALE BİLGİSİ

##### Araştırma Makalesi Research Article

\*\* Akdeniz Üniversitesi  
Eğitim Fakültesi  
sefa\_0144@hotmail.com  
ORCID: 0000-0001-9079-9984

##### Sorumlu Yazar: Corresponding author:

\*\*\* Akdeniz Üniversitesi  
Eğitim Fakültesi  
hilmi.demirkaya@gmail.com  
ORCID: 0000-0002-4456-580X

Başvuru / Submitted:  
29 Ağustos 2022

Kabul / Accepted :  
27 Ekim 2022

DOI: 10.20860/ijoses.1168058

##### Atıf / Citation:

Duman, M. S., & Demirkaya, H.  
"Alanya'da Turizmin Kent Kimliği  
ve Toplumsal Hayat Üzerindeki  
Etkileri". Uluslararası Sosyal ve  
Eğitim Bilimleri Dergisi, 18(2022):  
16-48.

Benzerlik / Similarity: %7

#### Öz

Turizm sektörü ortaya çıktığı ilk günden itibaren kapsadığı bölgeler üzerinde farklı etkiler yaratmıştır. Bu çalışmanın amacı Alanya'da yaşayan insanların, turizm faaliyetlerinin kent kimliği ve toplumsal hayat üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi olarak durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmaya amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 15 kişi katılmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla derlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde betimsel analize başvurulmuştur. Yapılan betimsel analiz sonucunda görüşme formunda yer alan sorulara ilişkin çeşitli kategorilere ulaşılmıştır. Katılımcıların Alanya'da yaşama tercihlerine ilişkin, Alanya'yı çok sevme, yaşadığı şehre hizmet etme arzusu, doğal ve kültürel zenginliklere sahip olması, Alanya'da turizm sektöründe çalışma, yerleşim alanlarının denize yakın olması ve Alanya'da doğma ve ailenin Alanya'da ikamet etmesi olmak üzere 6 kategori ortaya çıkmıştır. Genel olarak görüşme yapılan kişilerden elde edilen verilere göre turizmin Alanya'nın son yarım yüzyıldaki gelişmesinde en önemli paya sahip sektör olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca turizmin Alanya üzerinde kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel boyutlarda çeşitli etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular esas alınarak ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak araştırmacılara, sektör işverenlerine, yerel ve merkezi yönetim erklerine yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Sosyal Bilgiler, Turizm, Kent Kimliği, Toplumsal Hayat, Alanya.

#### Abstract

The tourism sector has created different effects on the regions it covers since the first day it emerged. The aim of this study is to reveal the views of people living in Alanya about the effects of tourism activities on urban identity and social life. In the research, case study was used as a qualitative research method. 15 people who were determined by criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, participated in the research. The data of the research were compiled through a semi-structured interview form developed by the researchers and finalized in line with expert opinions. Descriptive analysis was used in the evaluation of the data obtained from the participants. As a result of the descriptive analysis, various categories related to the questions in the interview form were reached. Regarding the preferences of the participants to live in Alanya, the desire to love Alanya very much, to serve the city where they live, to have natural and cultural riches, to work in the tourism sector in Alanya, to be close to the sea in residential areas, and to be born in Alanya and the family's residence in Alanya. According to the data obtained from the interviewees in general, it has been understood that tourism is the sector that has the most important share in the development of Alanya in the last half century. In addition, it has been concluded that tourism has various effects on Alanya in cultural, economic, architectural and environmental dimensions. Based on the results obtained from the research, some suggestions were presented to researchers, sector employers, local and central government powers.

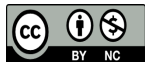
**Keywords:** Social Studies, Tourism, Urban Identity, Social Life, Alanya.

\* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen lisansüstü tezden üretilmiştir.

Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 30.12.2020 tarih/137980 sayılı etik onay alınmıştır.

Published by International Journal of Social and Educational Sciences, İstanbul, Türkiye

This is an open access article under the CC BY-NC license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).



## Giriş

Toplumsal hayatı etnik, kültürel, mimari, sosyal ve ekonomik yapı bağlamında etkileyen birtakım olay ve durumlar vardır. Bunlara örnek olarak tarım, hayvancılık, sanayi sektörlerinin yanı sıra üretim faaliyetleri, iş ve eğitim imkânları ile yaşam kaynakları gibi faktörler gösterilebilir. Bu durumların belli bir bölgede bir arada bulunan toplumun, kent yaşantısının şekillenmesinde önemli rolü vardır. Bu rolde önemli paya sahip etkenlerden biri de turizmdir. Uslu (1990) turizmi, insanların geçici olarak bir yerden başka bir yere başta dinlenme ve tatil amaçlı olmak üzere sağlık, kültür, spor, diğer toplumları tanıma vb. amaçlar doğrultusunda giderek, orada konaklamaları şeklinde tanımlamaktadır. Mathieson ve Wall'a göre (1982) turizm, insanların dinlenme ve çeşitli ihtiyaçlarını karşılama amacıyla belirli bir süreliğine yaşadıkları yerden ayrılmalarıdır. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) turizmi, insanların, sürekli olarak buldukları olağan ortamlarının dışındaki yerlerde ticari ve ekonomik kazanç elde etmeden, geçici olarak konaklamaları ile ortaya çıkan ilişkilerin tümü olarak tanımlamıştır. Turizm, geçtiğimiz son yarım yüzyılda ciddi ilerleme kaydederek pazar büyüklüğü ve ekonomik potansiyeli ile dünyanın önde gelen endüstrilerinden biri olmuştur. Bu durumun oluşmasında sosyal yapının, teknolojik gelişmelerin, üretim biçimlerinin ve turizm pazarının niteliğinin etkili olduğu görülmektedir (Akoğlan Kozak, Evren, & Çakır, 2013).

Türkiye'ye gelen turistler kendi yaşam tarzlarını, gelenek ve göreneklerini tatile geldikleri bölgede de sürdürebilirler. Bu gibi durumlarda yerli halk tarafından kabul edilip, benimsenen olgular olduğu gibi tam tersi tepki çekebilen, bölgenin örf, adet ve kültürüne aykırı davranışlar yerli halk tarafından kabul görmemektedir (Gürbüz, 2002). Örneğin; gelişmiş ülkelerden gelen turistlerin çevre temizliğine duyarlılığı, insan ilişkilerinde genellikle pozitif olmaları ve kitap okuma kültürleri yerli halk tarafından benimsenebilir. Ancak yerli halkın kültürünü tehdit edici bazı unsurlara karşı tepki gösterilebilir. Özellikle bölgedeki geleneksel düzenin olumsuz etkilenmesi, gençlerin ahlaki yönden zayıflayacakları düşüncesi yerli halkı rahatsız edebilir (Gürbüz, 2002). Böyle durumlarda turistler ile yerli halk arasında kültür çatışmaları yaşanabilir.

Kentlerin geçmişten günümüze kendilerine özgü biriktirdiği kimlikleri vardır. Bu kimlik dışardan bir etkileşim olmadığı sürece nesilden nesile korunabilir. Oğurlu'ya göre (2014) kentler dünya üzerinde uzun yıllar sonucunda birer kimlik oluşturmuş ve günümüze kadar o kimlikle anılarak gelmişlerdir. Ancak küreselleşen dünyada teknolojinin hızla ilerlemesi ve ulaşımın zamanın kısalmış, konforun artması kozmopolit kent kimlikleri ortaya çıkarabilmektedir. Bu duruma sebep etkenlerden birisi de turizmdir. Turistler tarafından cazibe merkezi olarak görülen kentlerde yerel halk ile turist etkileşimi kentin kimliği üzerinde yeniliklere ve değişimlere sebep olabilmektedir. Bir kenti diğerlerinden ayırtıran özelliklerin tümü o kentin kimliğidir. Kimlik, çeşitli ortamlarda ve sosyal olaylarda zaman içinde özdeş ve sürekliliğin öznel bir yansımasıdır. Mekân kimliği coğrafi koşullar, lokasyon, kent modeli, peyzaj durumu ve mimarî yapı gibi fizikî ve mekânsal özelliklerden oluşur. Doğal ve yapılı ortamın bileşenleri, sosyo-ekonomik durum, kamu yararı ve gereksinimleri, tasarım özellikleri, uygulama süreçleri ve yasal düzenleme ve süreçler mekân kimliğinin temel bileşenlerini oluşturur (Dağ ve Mansuroğlu, 2020).

Özellikle kent turizminde turistlerin en çok aradıkları nitelik ziyaret edilen mekânın özgünlüğü ve eşsizliğinden oluşan kimliğidir. Kentler kimliklerini koruyabildikleri sürece sürdürülebilir kent turizminden söz edilebilir. Kent kimliğinin geliştirilmesi ve sürdürülebilirliği turizmin çevresel, ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri, yerli halkın turizm etkilerine karşı yaklaşımları, kültürel ve doğal mirasın korunması ile turizm gelişimi arasındaki denge esasına dayanmaktadır (Dağ ve Mansuroğlu, 2020).

Her kentin kendisine özgü bir kültürü ve yaşantısı vardır. Bu kültür ve yaşantı, o kentte bulunan toplumun asırlardır nesilden nesile aktarılan birikimleri sonucunda varlığını korur. Ancak bazı durumlarda bu kentsel birikim değişime veya dönüşüme uğrayabilir. Hatta uzun yıllar öncesinden gelen oturmuş kültür zamanla tamamen ortadan kalkabilir. Buna sebep olan durumlar arasında sayısız birçok neden vardır. Bu nedenler arasında kentin ekonomik, ticari, siyasi, sağlık, eğitim vb. sebeplerle alıp-verdiği göçü, teknolojinin ilerlemesi ile insanlar arasında yeni iletişim ve etkileşim türlerinin oluşabilmesi gibi etkiler örnek verilebilir. Bu etkilerin yanı sıra kent kültürünün yapısının şekillenmesindeki önemli bir başka unsur da turizmdir. Turizmin olduğu bir kentte bölge halkının turistlerle olan etkileşimi kaçınılmazdır. Bu etkileşim sonucunda turizm kentindeki yerli halk ile turistler arasında karşılıklı kültür aktarımı gerçekleşebilmektedir. Çünkü turizm amacıyla bir bölgeye dışardan gelen misafirler, gittikleri yere alışkanlıklarını, yaşam tarzlarını ve kendilerine ait değerleri de götürmektedirler (Kozak, Kozak, & Kozak, 2010).

Türkiye’de kıyı turizminde aktif destinasyonların özellikle yaz aylarında yabancı turist bakımından fazla ziyaretçileri olmaktadır. Son yıllarda ise bu ziyaretler kalıcı hale gelmeye başlamıştır. Turistik gezi için bölgeye gelen yabancı ziyaretçiler yazlık veya tamamen yerleşme amacıyla turizm destinasyonlarından konutlar satın almaya başlamışlardır. Mutluer ve Südaş’a göre (2005), ülkemize gelen yabancı uyruklu insanlar daha çok batıdaki kıyı bölgelerimizden konutlar almaktadırlar. Bu durum neticesinde daha çok yaz aylarında olan turist-yerli halk kültürel etkileşimi, yabancılara konut satışıyla bütün yıla yayılmıştır. Kentlerde turistlerin yapısı, yapılan seyahatin türü, bölge halkının dışarıyla ve turistlerle olan ilişki şekilleri kültürel etkileşim düzeyini etkilemektedir (Doğan, 2004).

Alanya’nın turistik çekicilikleri kente olan ilgiyi arttırmış, yurtdışı ve yurtiçinden göç almasını sağlamıştır. Yurtdışından gelen göçler, genellikle yazları turistik gezi amacıyla Alanya’yı ziyaret edenlerin bu kentte yaşama isteklerine bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Böylece yabancı uyruklulara konut satışında Alanya, Türkiye’de önemli bir konuma yükselmiştir. Yurtiçinden gelen göçler ise daha çok turizm sektöründe çalışabilmek için ülkemiz doğu ve güneydoğu vilayetlerinden olmaktadır. Turizmin yükselişe geçtiği yaz aylarında mevsimlik işçi olarak gelenler arasında tıpkı yabancı turistlerde olduğu gibi Alanya’dan konut satın alıp kente yerleşen aile ve insan sayısı da fazla miktardadır. Bu duruma bağlı olarak Alanya, kozmopolit bir kent yapısına ve kültürel çeşitliliğe sahip olmuştur (2020-2024 Alanya Belediyesi Stratejik Planı, 2020).

Turizm faaliyetlerinin kentlerin kimliği ve yerel kültürler üzerindeki etkilerini inceleyen yerli ve uluslararası alanyazında pek çok çalışma gerçekleştirilmiştir (Demirkaya ve Çetin, 2010; Demirkaya, 2012; Demirkaya, Sarı ve Ertürk, 2012; Çal ve Demirkaya, 2012; Aksoy, Karakuş ve Çetin, 2013; Dağ ve Mansuroğlu, 2020; Matthew, Ede, Osabohien, Ejemeyovwi, Ayanda ve Okunbor, 2021). Bu bağlamda çalışmada literatürde eksikliği gözlemlenen Alanya’da kent kimliği ve turizmin sosyal hayat üzerindeki etkilerinin birlikte ele alınmasının anlamlı olduğu öngörülmüştür.

### **Araştırmanın Amacı**

Bu çalışmanın amacı, Alanya’da turizm sektörünün kent kimliğinin oluşumuna katkısı, kent üzerindeki olumlu veya olumsuz kültürel etkilerini Alanya’da yaşayan yerli ve yabancı insanların görüşlerine başvurarak ortaya koymaktır. Araştırma içeriğindeki sorularla turizmin Alanya üzerindeki ekonomik, yapısal (mimari), sosyal ve çevresel etki düzeylerine de cevaplar aranmıştır. Bu genel amaca bağlı olarak çalışmada yanıtı aranan sorular şunlardır:

Alanya’da turizmin kent kimliği ve toplumsal yaşam üzerine etkileri nelerdir?

Alanya’da turizmin kentsel ve mimarî yapı üzerindeki etkileri nelerdir?

Alanya’da turizmin kültürel yapı üzerindeki etkileri nelerdir?

Alanya’da turizmin sosyo-ekonomik yapı üzerindeki etkileri nelerdir?

### Yöntem

“Çalışmanın gerçekleştirilmesi için Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 30.12.2020 tarih/137980 sayılı etik onay alınmıştır.”

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçlarının hazırlanması ve uygulanması ile ulaşılan verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

#### 2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada; konunun kapsam ve özelliklerine uygun yöntem olarak nitel yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırma sonuçlarının herkes için geçerli olmaması ve kendiliğinden oluşan olay, olgu veya davranışlara odaklanarak devam etmesi (Büyüköztürk, 2004) araştırmanın yönteminin belirlenmesinde tercih sebebi olmuştur. Bu amaçla Alanya’da yaşayan insanların turizmin Alanya’daki kent kimliği ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerinin derinlemesine incelenmesi için nitel araştırma stratejilerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, gerçeklerle ilgili veri toplayıp, ardından elde edilen verilerin analizini yaparak sonuçlara ulaşmaya olanak vermektedir (Aytaçlı, 2012).

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Görüşme tekniği, araştırmayı yapan kişi ile araştırma konusu kapsamında yer alan kişiler arasında önceden planlanarak yapılan sözlü diyaloglardır (Türnüklü, 2000). Yıldırım ve Şimşek’e göre (2018) görüşme, bir araştırma konusunda fikirlerini ve görüşlerini paylaşan insanlarla yapılan etkinliktir. Görüşme için, araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış sorular görüşme yapılan kişiye sorulur. Sorulan sorular katılımcının kendi bakış açısına göre cevaplanır (Türnüklü, 2000). Görüşme teknikleri; yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve odak grup görüşmesi olarak birbirinden ayrılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede araştırmacı soruları önceden hazırlar. Ancak araştırmacı, sadece hazır sorulara bağlı kalmaz ve görüşmenin gidişatına göre sorulara şekil vererek katılımcının cevaplarını detaylandırmasında etkili olabilir (Türnüklü, 2000). Bu bağlamda, Alanya’da turizmin kentsel kültürel doku üzerindeki etkilerini içeren araştırma konusu kapsamına uygun 15 farklı katılımcıya yarı yapılandırılmış görüşme soruları sorulmuştur. Bu amaçla 17 adet soru içeren yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Formda yer alan ilk sorular daha çok kaynak kişiler hakkında bilgi almak amacıyla hazırlanmıştır. Sonraki kısımda Alanya’da turizm sektörüyle birlikte ortaya çıkan kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel anlamda etkiler ile geçmişten günümüze değişim sürecini incelemeye yönelik geliştirilen açık uçlu sorulara yer verilmiştir.

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt olarak; uzun süre Alanya’da yaşıyor olmak, 20 yaş ve üzerinde olmak ve turizme ilgi duyma esas alınmıştır.

#### 2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ili, Alanya ilçesi sınırları içinde ikamet eden, yaşamının tamamını veya belli bir kısmını Alanya’da geçiren 15 kişi oluşturmaktadır. 10 erkek ve 5 kadından oluşan katılımcıların en yaşlısı 63, en genci 23 yaşındadır. Yaş ortalaması 39,9’dur. Katılımcıların; meslek, yaşam tarzı ve Alanya’nın yakın tarihte değişimine canlı şahit olma özelliklerine göre turizm

sektörüyle çeşitli bağlantıları vardır. Buna göre katılımcılar arasında; Alanya Belediye Başkanı'nın ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi'nden bir akademisyenin yanı sıra, bir otel müdürü, turizmde işletme sahibi altı esnaf, doğma-büyüme Alanyalı üç kişi, Alanya'ya sonradan yerleşmiş iki yabancı uyruklu kişi ve komşu ilçeden gelerek Alanya'ya yerleşen bir öğretmen yer almaktadır.

**Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri**

Katılımcının Kodu	Doğum Yeri	Cinsiyet	Alanya'da Yaşama Süresi (Yıl)	Yaşı	Yaptığı İş	Durumu
K1	Alanya	Erkek	46	46	Belediye Başkanı	Evli
K2	Alanya	Erkek	38	38	Öğretim Görevlisi	Evli
K3	Muş/Malazgirt	Erkek	19	27	Turizm Esnafı	Bekar
K4	Yozgat	Erkek	35	46	Turizm Esnafı	Evli
K5	Malatya	Erkek	25	31	Turizm Esnafı	Evli
K6	Antalya/Gazipaşa	Kadın	20	25	Öğretmen	Bekar
K7	Almanya/Hamburg	Kadın	20	41	Öğretmen	Türk ile evli yabancı
K8	İngiltere	Kadın	28	39	Öğretmen	Türk ile evli yabancı
K9	Alanya	Erkek	59	59	Emekli	Bekar
K10	Alanya	Kadın	40	40	Ev Hanımı	Evli
K11	Antalya/Gazipaşa	Erkek	45	63	Turizm Esnafı	Evli
K12	Mardin	Erkek	24	25	Turizm Esnafı	Bekar
K13	Ankara	Erkek	20	30	Turizm Esnafı	Bekar
K14	Kayseri	Erkek	6	51	Otel Müdürü	Evli
K15	Alanya	Kadın	23	23	Öğrenci	Bekar

### 2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen, iki alan uzmanı ve bir ölçme ve değerlendirme uzmanının görüşleri doğrultusunda son şekli verilen birinci bölümü kişisel bilgiler, ikinci bölümü ise açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturmaktadır. Ayrıca ilgili literatür taramasında kitaplar, dergi makaleleri, tez çalışmaları, kurum raporları, web sayfaları ve belgeleri gibi ikincil veri kaynakları kullanılmıştır. Yapılan tüm görüşmelerde kaynak kişilerin onayı ile ses kaydı alınmıştır. Birinci araştırmacı katılımcılarla işyerlerinde buluşarak her bir katılımcı ile yaklaşık 45 dakika görüşme yapmıştır. Katılımcılara görüşme öncesinde gönüllü olarak katılıp katılmayacakları ve ses kaydı yapılacağı bilgisi verilmiştir. Bu konularda katılımcıların onayı alındıktan sonra kayıt sürecine geçilmiştir.

### 2.4. Verilerin Analizi

Ses kayıtları, araştırmacı tarafından etraflıca incelenmiştir. Sorulan sorulara verilen her cevap ayrı ayrı yazıya geçirilmiştir. Ardından her kişiye ait farklı görüşme dosyaları oluşturulmuştur.

Görüşmelerden elde edilen veriler, betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Betimsel analizde amaç; elde edilen verileri belirli bir temaya uygun olarak düzenlemek, yorumlamak ve değerlendirmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Buna ilave olarak Alanya’da turizmin kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel etkilerinin belirlenmesinde görüşmelerden elde edilen verilerden yararlanılmıştır.

## 2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliliği için her aşamayla ilgili ayrıntılı bilgi verilmiştir. Verilerin aktarımında görüşme yapılan kişilerin fikirleri doğrultusunda yorumlar yapılarak okuyucuya, araştırmayla ilgili sonuçlarda daha objektif değerlendirmelerde bulunabilme imkânı verilmiştir. Elde edilen verilerin belirli bir düzende olabilmesi için ayrıntılı betimleme yapılmıştır. Ayrıntılı betimleme, bir araştırmada verilerin karmaşık yapıda olmaması için araştırmacının düşünceleri eklenmeden düzenlenmesidir (Ulubey, 2018). Ayrıca araştırma konusuyla ilgili farklı bakış açılarına ulaşılması için birbirinden farklı yaşantılara sahip çeşitli meslek gruplarından 15 katılımcıyla görüşülmüştür. Yıldırım ve Şimşek’e göre (2018), araştırmaya katılan katılımcılara ait bilgilerin detaylı olarak anlatılması, araştırma boyunca yapılan çalışmaların açıklanması ve analizlerin kapsamlı yapılması araştırmanın teyit edilmesi için önemlidir. Bu nedenle araştırmanın bulgular bölümünde eldeki tüm veriler ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

## Bulgular

Bu bölümde, araştırma amacı doğrultusunda nitel bulgulara ve bulguların yorumlanmasına yer verilmiştir. Bulgularda birbirini destekleyen veya farklılık gösteren yönler ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

### 3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Alanya’da Turizmin Kent Kimliği ve Toplumsal Yaşam Üzerine Etkileri Nelerdir?)

#### 3.1.1. Katılımcıların Alanya’da Yaşama Tercihlerine İlişkin Görüşleri

Katılımcıların, “Neden Alanya’da yaşamayı tercih ediyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde altı farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 5 katılımcı Alanya’yı çok sevme, 1 katılımcı yaşadığı şehre hizmet etme arzusu, 5 katılımcı doğal ve kültürel zenginliklere sahip olması, 8 katılımcı Alanya’da turizm sektöründe çalışma, 2 katılımcı yerleşim alanlarının denize yakın olması, 3 katılımcı Alanya’da doğma ve ailenin Alanya’da ikamet etmesi gibi nedenlerle Alanya’da yaşama tercihlerini dile getirmişlerdir. 5 katılımcı ise Alanya’yı sevme nedenlerini farklı gerekçelerle açıklamışlardır. Bu durum, Alanya’nın bir kent olarak cazibe merkezi olmasının ve insanların ilgisini çekmesinin göstergesidir.

#### *Alanya’yı çok sevme (K1, K4, K5, K6, K12)*

K1: Çünkü Alanya’yı çok seviyorum. Yukarıda söylediğim gibi bu şehirde doğdum ve bu şehre hizmet etmeyi tercih ettiğim için bu şehirde yaşıyorum. Üniversiteyi bitirdim ve şehrimde tekrar geri döndüm. 2 dönem Kestel Belediye Başkanlığı, 7 yıldır da Alanya Belediye Başkanlığı olmak üzere 17 yıldır başkanlık yapıyorum.

K5: *Geçimimi burada turizm üzerinden yapıyorum ve bu şehri seviyorum.*

K12: *Ailem burayı tercih etmiş iş sebebiyle.*

Alanya’ya ve Alanya halkına hizmet etme arzusuyla 1 katılımcı, Alanya’da yaşamayı tercih etme nedenini açıklamıştır. Bu durum kent içinde, kentin gelişimine katkı sağlayacak insanların çalışmalarının olduğunun bir göstergesidir.



### **Yaşadığı şehre hizmet etme arzusu (K1)**

*K1: Bu şehre hizmet etmeyi tercih ettiğim için bu şehirde yaşıyorum. Şehrime olan hizmet aşkımı ve borcumu ödüyorum.*

4 katılımcı, Alanya'nın doğal ve kültürel zenginliklere sahip olması gerekçesiyle Alanya'da yaşamayı tercih etme nedenlerini açıklamışlardır. Bu durum, Alanya'da asırlardır biriken bir kültürel varlığın olduğunun ve çok çeşitli doğal unsurlarının olduğunun bir göstergesidir.

### **Doğal ve kültürel zenginliklere sahip olması (K2, K8, K10, K15)**

*K2: Alanya coğrafi ve kültürel olarak benzeri olmayan bir güzelliğe sahiptir. O yüzden burada yaşıyorum.*

*K15: Alanya kendine özgü bir iklim yapısına sahip. Yazları sıcak kışları Türkiye'nin diğer yerlerine göre ılık bu iklim yapısı benim burada yaşamayı tercih etmemin en büyük sebebi. Ayrıca büyük kentlerdeki gibi araç trafiği, gürültü ve hava kirliliği yok. Deniz kenarında oluşu sebebiyle istediğim zaman denize girip dinlenebiliyorum.*

Alanya yerel ekonomisinin lokomotifini olan turizm sektörüne bağlı olarak Alanya'da yaşama nedenlerini açıklayan 8 katılımcı vardır. Bu durum, nüfusun büyük bir bölümünün turizme bağlı olarak kentte ikamet ettiğinin göstergesidir.

### **Alanya'da turizm sektöründe çalışma (K3, K5, K7, K8, K9, K11, K13, K14)**

*K3: İşimiz gereği, babamın mesleği gereği. Turizmle ilgilendiği için Alanya'da yaşamak durumundayım.*

*K5: Geçimimi burada turizm üzerinden yapıyorum ve bu şehri seviyorum.*

*K7: Çünkü burada benim ailem var. İyi bir iş buldum ve kaliteli bir hayat yaşıyorum.*

*K13: Turizm işi yapıyorum. Bir dönem Marmaris'te de bulunmuştum ama Alanya'ya yerleştikten sonra burası daha cazip geldi. Hem işimiz burada hem de turizmi seviyorum. Yani ekmek parası için buradayım.*

2 katılımcı, Alanya'nın bulunduğu konuma bağlı olarak Alanya'da yaşama nedenlerini açıklamışlardır. Buna göre, kentteki yerleşim alanlarının sahile yakın olması Alanya kıyı turizminin önemini ve denizellik etkisini göstermektedir.

### **Yerleşim alanlarının denize yakın olması (K6, K15)**

*K15: Alanya kendine özgü bir iklim yapısına sahip. Yazları sıcak kışları Türkiye'nin diğer yerlerine göre ılık bu iklim yapısı benim burada yaşamayı tercih etmemin en büyük sebebi. Ayrıca büyük kentlerdeki gibi araç trafiği, gürültü ve hava kirliliği yok. Deniz kenarında oluşu sebebiyle istediğim zaman denize girip dinlenebiliyorum.*

3 katılımcı Alanya'da yaşama nedenlerini; Alanya'da doğup, büyüme ve aile hayatlarını orada sürdürmeleri olarak açıklamışlardır. Buna göre, Alanya'da geleneksel aile yapısının korunmasına ve bunun devam ettirilmesine ilişkin kültüre sahip bireyler vardır.

### **Alanya'da doğma ve ailenin Alanya'da ikamet etmesi (K9, K10, K12)**

*K9: Alanya benim doğduğum şehir. Ailem ve işim burada.*

*K10: Alanya'nın iklimi çok güzel olduğu için atalarımız buraları seçmiş biz de bu güzel yerde yaşamaya devam ediyoruz. Alanya her konudan iyi bir yer. Biz burada yaşayarak çocuklarımızın da burada yaşayabilmesi için bir miras bırakmaya çalışıyoruz.*

### **3.1.2. Alanya'daki Nüfus Yapısında Turizm Sektörünün Etkilerine İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Sizce Alanya'nın son yıllardaki nüfus yapısının şekillenmesinde turizm sektörünün yeri ve etkisi nedir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 8 katılımcı turizmde iş gücü ihtiyacı nedeniyle oluşan etkiler, 5 katılımcı ekonomik nedenlerden kaynaklı etkiler, 4 katılımcı yaşanılabilirlik ve doğal güzellikler, 6 katılımcı turizm nedeniyle yapılan iç ve dış göçler olarak görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar arasından 8 kişi, Alanya nüfusunun şekillenmesinde, turizm sektöründe oluşan iş gücüne ve eleman ihtiyacına bağlı oluşan etkilerden söz etmişlerdir. Katılımcıların çoğunluğunun bu durumu ifade etmesi, turizmin kent nüfusu üzerindeki etkilerinin göstergesidir.

#### ***Turizmde iş gücü ihtiyacı nedeniyle oluşan etkiler (K1, K2, K5, K8, K10, K11, K14, K15)***

*K1: Turizm sektörü biliyorsunuz çeşitlendi. Yıldızlı otellerimizin sayısı arttı. Yamaç paraşütü, yat turizmi, trekking, sağlık turizmi, spor gibi alternatif turizm alanları çoğalınca da bu alanlarda çalışacak personele ihtiyaç duyulmaya başlandı. Hâl böyle olunca da kalifiye ya da kalifiye olmayan insan gücü Alanya'ya göç etmeye başladı.*

*K5: Bence çok etkisi var. Alanya bir turizm kenti. Bu şehre turizm amaçlı çalışmak ve geçim yapmak için gelen çok insan var.*

*K15: Türkiye'den olduğu kadar yabancı ülkelerden de gelip burada yaşayan, çalışan insanlar var.*

5 katılımcı Alanya nüfusunun şekillenmesinde, turizmin ekonomik anlamdaki etkilerinin önemine değinmişlerdir. Bu durum, turizm sektöründeki ekonomik hareketliliğin Alanya'da fazla olduğunun ve kentin en önemli geçim kaynağının turizm üzerinden yapıldığını göstermektedir.

#### ***Ekonomik nedenlerden kaynaklı etkiler (K4, K9, K13, K14, K15)***

*K9: Turizm Alanya'nın en önemli geçim kaynağı. Nüfusa da etkisi büyük. Hatta bu konuda en önemli pay turizme ait diyebilirim. Turizm ilerledikçe ve geliştikçe Alanya nüfusu da gelişip arttı.*

*K15: Bence Alanya'nın nüfus yapısının şekillenmesindeki en önemli etken turizm sektörüdür. İnsanlar Alanya'ya turizm sektöründe çalışmak, geçimlerini sağlamak için geliyor.*

Katılımcılar arasından 4 kişi, Alanya'nın sürdürülebilir bir yaşam ortamına ve doğal güzelliklere sahip olmasına bağlı artan turizm faaliyetleri boyutunda turizmin nüfusa etkisini değerlendirmişlerdir. Alanya içinde yer alan turizme yönelik tüm doğal ve beşeri unsurlar kentteki turizm faaliyetlerine katkı yapmakta ve dolayısıyla kent nüfusunun şekillenmesine etki etmektedir.

#### ***Yaşanılabilirlik ve doğal güzellikler (K5, K8, K10, K15)***

*K5: Yaşanılabilir bir turizm kenti olduğundan yerleşik yabancı sayısı da fazla.*

*K15: Ayrıca Alanya'ya gezmek için gelmiş, belli bir süre kaldıktan sonra buranın iklimini ve yaşam koşullarını beğendiği için burada yaşamaya devam etmiş kısacası sonradan “Alanyalı” olmuş insanlar var.*



6 katılımcı, turizm faaliyetlerine bağlı oluşan iç ve dış göçlerin Alanya nüfusuna etkisiyle ilgili görüşler belirtmişlerdir. Yaz sezonu döneminde veya kalıcı yerleşim olarak yapılan göçlerin tümü Alanya nüfusunun şekillenmesinde önemli paya sahiptir.

***Turizm nedeniyle yapılan iç ve dış göçler (K6, K7, K9, K11, K12, K14)***

*K6: Turizmin etkisiyle nüfusun belli bir kısmını yabancılar oluşturmaktadır.*

*K7: Turizmden dolayı burayı değiştiren birçok turist var. Bu nedenle Alanya nüfusu daha da artıyor. Benim gibi turistler burada yaşamaya başladılar. Onlar da burada aile kurdular.*

*K9: Yurt içi ve yurt dışından buraya fazla talep var. İnsanlar tatil, ekonomik veya başka farklı nedenlerden kaynaklı Alanya'ya gelip yerleşiyorlar.*

*K11: Buraya tatil için gelip sonradan yerleşen insanlar nüfusun şekillenmesinde etkilidir.*

**3.1.3. Turizm Sektörü Öncesinde ve Sonrasında Kültürel Yapıyla İlgili Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Alanya'nın turizm sektörü öncesinde ve sonrasındaki kültürel yapısı hakkında neler söylemek istersiniz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 7 katılımcı turizm öncesi dönemdeki kültürel yapı, 11 katılımcı turizm sonrası dönemdeki kültürel yapı, 6 katılımcı turizmin kültürel etkileri, 1 katılımcı kültür turizminin gelişimi ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 7 kişi, turizm öncesi dönemdeki kültürel yapıyla ilgili fikirlerini paylaşmışlardır. Daha çok yaş ortalaması yüksek olan kişilerin bu konuyla ilgili görüşlerini belirtmeleri, genç kuşağın Alanya'nın turizm öncesi dönemdeki kültürel yapıyla ilgili yeterli araştırma yapmadıklarını ve yetersiz bilgiye sahip olduklarını gösterebilir.

***Turizm öncesi dönemdeki kültürel yapı (K2, K5, K6, K7, K8, K9, K11)***

*K7: Alanya'da şu an olan pek çok şey turizm öncesi dönemde yoktu ve küçük bir şehirdi.*

*K8: Turizmden önce Alanya daha çok köy yeri gibiydi.*

*K9: Yörük diyarıdır Alanya. Eskiden yaylalarda yüksek yerlerde yaşadık. Yazları serin olduğu için güzel olurdu. Dolayısıyla yaylacılık kültürü ağırlıklıydı. Tarımsal üretim bölgesiydi Alanya. İnsanlar bu sektör üzerinden geçim yapar ve ona göre yaşarlardı.*

*K11: Turizmden önce burası küçük bir kasaba olduğu için Alanya'nın yerli halkı ve turizmin ilk başladığı 1976-1977'li yıllarda dışardan gelen hippie tarzında turistler olurdu.*

*K3, K12, K13 ve K15 turizm öncesi dönem hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirterek yorumda bulunmamışlardır.*

11 katılımcı, Alanya'da turizm sonrası dönemdeki kültürel yapıyla ilgili fikirlerini paylaşmışlardır. Katılımcıların çoğunun bu konuda görüş belirtmesi, turizmin bölge insanı üzerinde oluşturduğu kültürel anlamdaki etkiyi göstermektedir. Katılımcılara göre, yerli ve yabancı insanların kültürlerinin bir arada yaşatıldığı bir kent ortamı turizm sonrası dönemde ön plana çıkmıştır.

***Turizm sonrası dönemdeki kültürel yapı (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K11, K12)***

*K1: 1950'li yıllarda ilçemizde başlayan turizm, giderek büyük bir sektör haline geldi. Biz bu hızlı büyümeyle birlikte değerlerimize sahip çıkarak onları gelecek nesillere aktaracak tedbirleri alıyoruz. Alanya Kalesi'nde yaptığımız restorasyon çalışmaları, kent müzelerimiz, bedesten, tarihi evlerin*

*restorasyonu, Syedra Av Köşkü, Oba Medresesi, Hıdırellez Kilisesi'nin restorasyonu gibi pek çok örneği sayabiliriz. Yine Alanya Kalesi'nde tarihi bir evi restore ederek Alanya Mutfak Kültür Evi haline getirdik. Evin iç mekânlarında Alanya yemeklerinin pişirildiği mutfak araç ve gereklere sergilenirken açık alanda ise yine Alanya lezzetleri pişirilecek. Yani burası bir müze gibi faaliyet gösterecek. Alanya mutfağını dünyaya tanıtmak için Alanya Belediyesi olarak Avrupa Culinary Heritage (Alanya Mutfak Mirası) üyeliğine dâhil olduk.*

*K5: Turizmin etkisi ile bu dönem sonrasında yeni kültürlerin etkisiyle farklı bir kültürel yapı Alanya'da oluşmuştur.*

*K12: Sektör kendini göstermeye başladığı dönemden itibaren Alanya'nın kültürel yapısı değişim göstermiştir. İnsanlar birbirleriyle giderek kaynaşmaya başlamış ve aynı şehirde kültürlerini paylaşmışlardır.*

Katılımcılar arasından 6 kişi, turizmin Alanya'da genel anlamdaki kültürel etkilerinden söz etmişlerdir. Bazı katılımcılara göre kentte, turizm öncesi dönemdeki kültürel yapıyı yaşatmaya çalışan insanlar varken, bazı katılımcılara göre de turizm sonrası dönemde kültür kaynaşmasına bağlı kültürel değişimler yaşanmıştır.

#### ***Turizmin kültürel etkileri (K4, K5, K7, K10, K13, K15)***

*K4: Alanya'da turizm öncesi dönemdeki kültürel yapıyla turizm sonrası dönemdeki kültürel yapı tabii ki birbirinden farklıdır. Yeni nesiller de sürekli değiştiği için kültür de değişime uğramaktadır.*

*K10: Şu an yerli halkın büyük bir bölümü kültürünü eskisi gibi devam ettiriyor. Yerli halktan turizme büyük bir ilgi var. Geleneksel Alanya el sanatları tanıtılıyor. El sanatlarının tanıtılması için pazarlar kuruluyor. Turistler bunlara büyük ilgi gösteriyor. Alanyalılar kendilerine özgü konuşma şeklini hâlâ devam ettiriyor. "Engini alıver, endeni, imık havalalar" gibi. Turizm faaliyetleri ile birlikte kültürünü pazarlıyor. Alanya'nın sembolü haline gelmiş portakal, muz, avokado, muşmula gibi meyveler yerli yabancı turistlerin ilgisini çok fazla çekiyor.*

Alanya'da turizm öncesi ve turizm sonrası dönemdeki kültürel yapıyla ilgili 1 katılımcı kent değerlerinin yaşatılmasının ve korunmasının turizme katkı sağlayacağını belirtmiştir. Buna göre Alanya'da günümüze kadar varlığını koruyabilmiş, kaybedilmemiş her kültürel öge aslında turizmin gelişimine ve bölgede hız kazanmasına olanak sağlamaktadır.

#### ***Kültür turizminin gelişimi (K1)***

K1: Son yıllarda kültür turizmi en fazla gelişme gösteren alternatif turizm türleri arasına girmiştir. Bunu katıldığım fuarlarda çok daha iyi gözlemledim. Kültür turizmi; sanat, dil, tarih, din, mimari yapı, yemek, yaşam tarzı gibi geniş kapsamlı bir alana sahip. Kültür turizminin geliştiği bölgelerin tarihi ve kültürel mirasının korunmasına daha çok dikkat ediliyor. Alanya Kalesi örneğinde olduğu gibi. UNESCO kültür mirası adayımız devam ediyor. Şayet doğru bir kültür turizmi politikası geliştiremezsek bu sefer yerel kültürel varlıkların bozulmasına, orijinallliğini kaybetmesine hatta ve hatta yok olmasına bile sebep olabiliriz. Alanya'da kültürel değerlerimizin korunması konusunda başarılı olduğumuzu düşünüyorum.

### **3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular (Alanya'da Turizmin Kentsel ve Mimari Yapı Üzerindeki Etkileri Nelerdir?)**

#### **3.2.1. Turizmin Kentsel ve Mimari Etkilerine İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Turizm sektörü faaliyetlerinin Alanya’nın kentsel ve mimari yapılanmasındaki etkileri hakkında düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 8 katılımcı turizme bağlı kentsel ve mimari etkiler, 5 katılımcı turizme bağlı yapısal çeşitlilik, 4 katılımcı turizm öncesi dönemdeki kentsel yapı, 5 katılımcı rekabet ortamı ve kentsel kimlik ile ilgili görüşler ifade etmişlerdir. Katılımcılar arasından 8 kişi, Alanya’daki kent yapılanması ve mimari boyuttaki gelişmelere etki eden en önemli faktörün turizm faaliyetleri olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre bölgedeki turizmin, Alanya’nın genel kentsel görüntüsünün oluşmasında payı oldukça fazladır. Katılımcılar bu duruma sebep olarak son yarım yüzyılda ön plana çıkan turizm ile tesisleşmeyi, artan nüfusla beraber hızlı kentleşme ve mimari yapılaşmayı örnek göstermişlerdir.

### ***Turizme bağlı kentsel ve mimari etkiler (K2, K3, K6, K9, K11, K12, K14, K15)***

*K2: Turizm sektörünün ihtiyaçlarına bağlı olarak ortaya çıkan turistik tesisler, şehrin çehresini değiştirmiş ve il merkezi havası vermiştir.*

*K9: Özellikle merkezde kentleşme arttı. Binalarda kat sayısı yükseldi. Turizm sektörü Alanya’nın reklamını yapsa da burada doğal ortam ve yeşil alanlar yok oldu.*

*K11: Turizmle beraber çok büyük yapılaşmalar ve inşaatlar oldu. İnsanlar muz bahçelerinin ve portakal bahçelerinin olduğu yerlere inşaatlar yaptı.*

*K15: Turistik açıdan çekiciliğin artması için kentsel ve mimari yapının dönüştürüldüğü ve çoğu yerde tarihi yapının korunduğu söylenebilir. Kimi bölgelere çok fazla otel yapılırken kimi bölgelerdeki tarihi binalar korunuyor.*

5 katılımcı, Alanya turizminin kentte yapısal çeşitliliğe neden olduğunu belirtmişlerdir. Turizm faaliyetlerinin olduğu destinasyonlara yapısal boyutta renklilik ve çeşitlilik katılması insanların o bölgelere olan ilgisine katkı sağlayabilir. Bu nedenle Alanya’da da turizme bağlı birbirinden farklı amaçlara hizmet eden ve görsel açıdan farklı mimari özelliklere sahip yapılar bulunmaktadır.

### ***Turizme bağlı yapısal çeşitlilik (K4, K5, K7, K8, K9)***

*K8: Sonralarda gittikçe yoğunlaşan turizm sebebiyle bunlar daha lüks hale gelmeye başladılar. Apartmanlar, rezidanslar, siteler halinde yapılaşmalar görülmeye başlanmıştır.*

*K9: Her yer apartman, otel ve pansiyon oldu. Eskiden bu kadar alışveriş yapılacak işletme ve dükkân da yoktu.*

4 katılımcı, Alanya’da turizm faaliyetleri başlamadan önce bölge mimarisi ve yapılaşması hakkında görüş belirtmişlerdir. Buna göre Alanya’da turizmden önceki dönemlerde yeşil alanların fazla, betonlaşmanın oldukça az olduğundan bahsedilmiştir.

### ***Turizm öncesi dönemdeki kentsel yapı (K5, K6, K8, K11)***

*K5: Alanya çok katlı yapıların olduğu bir şehir değildi eskiden.*

*K11: Burada turizmden önce bahçeli müstakil evler vardı. Daha nezih bir yerd.*

5 katılımcı, Alanya’da aktif turizm faaliyetlerinin olmasına bağlı olarak yapılan düzensiz ve çarpık mimari yapılaşmaların fazla olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre Alanya’nın mimari anlamda kendisine özgü kentsel bir kimliğinin olmadığı söylenebilir.

### ***Rekabet ortamı ve kentsel kimlik (K1, K10, K13, K14, K15)***

*K1: Turizm sektöründe acımasız bir rekabet var. Ülkeler daha çok turist çekebilmek için rakiplerinden farklı ürünleler bu piyasa dâhil etmeye çalışıyor. Elbette bunun içinde mimari yapılanma da var. Alanya’da yüzlerce 2-3-4-5 yıldızlı oteller var. Bunlar bile kendi aralarında rekabet ediyor. Her otelin farklı mimari yapısı, çevre düzenlemesi mevcut. Bana kalırsa şehirlerin bir kimliği olmalı. Pazarlama yaparken toptan kenti pazarlamalıyız. Tesisleriyle, tarihiyle, kültürüyle, deniziyle, restoranları, eğlence mekânları, alış-veriş yerleri, peyzajı, sosyal alanları, akla ne gelirse kentin bir kimliği olmalı. Bunu da yerel yönetimler ve STK’lar ortak yapmalıyız.*

*K10: Şehir merkezindeki tarihi evlere tadilat yapılarak turizm hizmetine açıldı. Alanya evleri müzeleştirildi. Örneğin; Alanya Tersanesi eskiden harabelikti. Belli bir köşeden ileriye gidilmezdi. Tadilat yapıldı ve şu an turizme büyük katkı sağlıyor. Kaledeki yürüyüş yolları turistlerin daha iyi gezebilmesi için düzenlendi. Turistler yeni yapılan teleferiğe de büyük ilgi gösteriyor. Şehir turistlerin ilgisini daha iyi çekebilmek için cezbedici şekilde düzenleniyor. Alanya’da Beş yıldızlı oteller arttı. Çok fazla otel inşa ediliyor. Sahil kenarına çok çeşitli çevre düzenlemeleri yapıldı. Yürüyüş yolları, banklar, heykellerle dikkat çekicilik ve şehir kalitesi artırıldı.*

### **3.2.2. Alanya’nın Tarihsel Süreçte Değişen Görünümüne İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Turizmin başlamasından bu yana Alanya’nın genel görünüşünde hangi değişiklikler (kaybolan ya da azalan yapılar, bozulan silüetler, yeni yapılar vb.) oldu?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılar bu sorunun cevabını daha çok turizm öncesi dönemdeki genel görünüm ve turizm sonrası dönemdeki genel görünüm olarak cevaplandırmışlardır. Buna göre; 6 katılımcı turizm öncesi dönemdeki genel görünüm, 11 katılımcı turizm sonrası dönemdeki genel görünüm, 4 katılımcı genel görünümün zamanla değişmesine neden olan etkenler, 2 katılımcı genel görünümü ve doğal silüeti koruma çalışmalarıyla ilgili görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 6 kişi, Alanya’nın turizm öncesi dönemdeki genel görünümüyle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre turizm başlamadan önce Alanya, narenciye ve tropikal meyve bahçelerinin yaygın olduğu kasaba niteliğine sahip bir yerleşim yeridir.

#### ***Turizm öncesi dönemdeki genel görünüm (K1, K2, K4, K9, K11, K15)***

*K1: Yukarıda belirttiğim gibi Alanya turizme kapılarını 1950’li yıllarda açmış. Daha bizler dünyaya bile gelmemiştik. O vakitler Alanya ilçe ama bir kasaba görünümündeymiş. Portakal ve muz bahçeleri için yerel mimariye sahip evler, merkezde bankalar, birkaç esnaf dükkânı, el sanatlarının olduğu küçük işletmeler, tamirhane ve zanaatkârlardan oluşuyormuş.*

*K9: Alanya turizmden önce portakal ve muz bahçelerinin yaygın olduğu yeşil alanların çok olduğu bir yerdi.*

*K11: Eskiden herkesin müstakil evi vardı ve önünde bahçesi vardı. Yeşil bir Alanya’ydı. Şimdi ise muz ve portakal bahçeleri yıkılmış yerlerine inşaatlar ve binalar yapılmıştır.*

11 katılımcı, turizm sonrası dönemde Alanya’nın sahip olduğu genel görünümle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Katılımcılara göre turizmin gelişmesiyle beraber Alanya’da betonarme yapılaşmalar ve inşaat çalışmaları hız kazanmıştır. Günümüzde Alanya’da birbirinden farklı görüntüsü olan mimari yapılar vardır.

#### ***Turizm sonrası dönemdeki genel görünüm (K1, K2, K3, K4, K7, K9, K10, K12, K13, K14, K15)***

*K1: Ev pansiyonculuğuyla başlayan turizm, talep patlamasıyla birlikte hızla inşaat sektörünü geliştirmiş. Küçük otellerden, 5 yıldızlılara geçildi. Yeni işletmeler, şirketler, eğlence yerleri, halıcı, kuyumcu turizme hitap eden tüp sektörler hızla büyüdü. Alanya kasaba havasından çıkarak şehir silüetine büründü.*

*K7: Turizmden sonra çok büyük değişiklikler oldu. Oteller, parklar ve eğlence yerleri bakımından Alanya çok gelişti. Ayrıca sürekli artan nüfusa rağmen çöp konusunda oldukça temiz bir şehir burası.*

*K12: Binalar ve oteller artmaya başladı. Bu tarz yapılara artan taleple birlikte doğal ortamlar hızla kaybolmaya başladı. Şu anda Alanya'da eski görüntüsünden uzak, büyük bir kent görüntüsü var.*

*K15: Ancak şehrin geri kalanına baktığınızda çarpık kentleşmenin arttığını, açılan her mağazanın turistik ürünlerin satışına yönelik olduğunu ve yeşil alanların azaldığını görebilirsiniz. Alanya'nın köylerinde bile yerleşik yapılar ve kültür dönüşerek turizme hizmet etmeye başlamıştır. Kıyı şeridindeki görkemli oteller ve beachler Alanya'nın yeni bitki örtüsü haline gelmiştir.*

4 katılımcı, Alanya'daki genel görüntünün zaman içinde hızla değişmesine neden olan etkenlerden bahsetmişlerdir. Buna göre Alanya'daki turizm faaliyetlerinin gelişmesi, bölgedeki kentleşme sürecinin ve genel görüntünün değişmesinin önemli etkenlerinden biridir.

#### **Genel görünümün zamanla değişmesine neden olan etkenler (K3, K5, K8, K13)**

*K5: Çok değişim oldu. Turizm sebebiyle Alanya'ya yapılan göçlerle nüfus arttı. Barınma ihtiyacının artmasıyla yeşil olan Alanya hızla betonlaştı. Eski müstakil ev kültürü yerine çok katlı apartmanlar geldi.*

*K13: Bu durumun etkileri arasında turizmin yüksek payı var. Çünkü turizmden dolayı turistlere satılan evler var. İş imkânı olduğu için ev kiralanması veya alınması lazım.*

2 katılımcı, Alanya'nın genel görüntüsünün ve doğal silüetinin korunmasına yönelik görüşler belirtmişlerdir. Buna göre, bölgede turizm nedeniyle artan insan hareketliliğine bağlı olarak genel görünümün ve doğal silüetin korunması sınırlı bir şekilde yapılmaktadır.

#### **Genel görünümü ve doğal silüeti koruma çalışmaları (K1, K14)**

*K1: Bu gelişmelerle birlikte yerel yönetimler geleneksel kültürü, geleneksel mimariyi korumaya çalıştı. Ancak bağ ve bahçeleri korumak o kadar kolay olmadı. Çünkü vatandaşa verilen bir hak var ve bunu yönetici çevreyi korumak adına vatandaşın elinden alamaz. Her ne kadar 18. madde imar uygulaması ile bunu bir ölçüde yapsa da bazen bu da yeterli olmayabiliyor.*

### **3.2.3. İnsan Etkinliklerine, Etkileşimlerine ve Binaların Kullanımına İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “İnsan etkinlikleri, etkileşimleri ve binaların kullanım amaçlarında hangi değişimler yaşandı?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde beş farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 8 katılımcı turizme bağlı insan etkinlikleri, 1 katılımcı gelen turist profilleri, 9 katılımcı binaların kullanım amaçlarındaki değişimler, 4 katılımcı insan etkileşimleri, 3 katılımcı yerel yönetimin kent turizmine yönelik düzenlediği organizasyonlarla ilgili görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 8 kişi, Alanya'daki insan etkinlikleri, etkileşimleri ve bina kullanım amaçları değişimiyle ilgili turizme bağlı insan etkinlikleri boyutunda değerlendirmede bulunmuşlardır. Turizmin olduğu bir bölgede insanların farklı etkinlikler yapabileceği çeşitli aktivitelerin olması gerekmektedir. Bu kapsamda Alanya'da da çeşitli insan etkinlikleri yapılmaktadır.



### **Turizme bağılı insan etkinlikleri (K1, K2, K3, K4, K9, K11, K12, K13)**

*K1: Turizmin hedef büyümesiyle birlikte yerel ölçekte düzenlenen kermeslerin, panayırkların yerini uluslararası festivaller, spor organizasyonları, kongreler, konferanslar, konserler aldı artık. Daha büyük kitlelere hitap etmek isteyen sektör temsilcileri farklı etkinliklerle misafirlerini ağırlamak istiyor.*

*K9: Turizmden sonra insanların yaşantıları çok değişti. İnsan sayısı artınca etkinlikler de arttı. Sergiler, müzeler, kongre merkezleri, konser alanları yapıldı. Her yıl mayıs veya haziran aylarında düzenlenen turizm ve sanat festivali var. Bu festivalde Alanya'da 3-4 gün süren şenlikler, eğlenceler ve konserler düzenleniyor.*

*K13: Turizmden sonra Alanya'daki insan etkinlikleri çok değişti. Alanya'ya gelindiğinde genel olarak yapılacak etkinlikler bellidir. Onun dışında farklı olarak Bungee Jumping gibi çok fark yaratmayacak yenilikler gelmiş olabilir. Ancak genel çerçevede gece kulüplerine gidiliyor, Dim Çayı'na gidiliyor, rafting veya safari yapılır, denize gidilir. Bu durumlar benim geldiğim zamandan beri hep aynıdır.*

1 katılımcı, gelen turist profillerinin zaman içindeki değişimine bağılı görüş belirtmiştir. Geçmişte sadece tek tip turistlerin olduğu Alanya, günümüzde farklı milletlerden insanların tatil yaptığı yer hâlini almıştır.

### **Gelen turist profilleri (K1)**

*K1: Son yıllarda Alanya'nın da turist profili değişti. Alanya-Almanya arasındaki ilişkiyi anlatmak için büyüklerimizin Alanya için küçük Almanya benzetmesi artık değişti. Alanya, Rusların, Arapların, İskandinav ülkeleri, Polonyalılar, Litvanyalılar ve Ukraynalı turistlerin artık tatil tercihleri arasında ilk sırada. Hal böyle olunca günümüz turistleri sadece kum, deniz, güneş üçlüsü için gelmiyor. Ayrıca seyahat eden nüfus gençleşti. Böylece turizmcilere her kesime hitap eden ürünler sunma zorunluluğu doğdu.*

9 katılımcı, Alanya'daki binaların kullanım amaçlarının zaman içindeki değişimiyle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Kentte turizmle ilgili farklı alanlara hizmet etmesi için çeşitli yapılar inşa edilmiştir. Ayrıca halkın yaşadığı yerleşim bölgesinde çok katlı beton binaların arttığı ve bu binaların mimarisinin farklı kültürlere yönelik yapıldığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

### **Binaların kullanım amaçlarındaki değişimler (K1, K4, K5, K6, K10, K12, K13, K14, K15)**

*K14: Turizmden doğan taleplere cevap vermek amacıyla parklar, rekreasyon alanları, idari ve imari kentsel düzenlemeler yapılması zorunlu hale geldi. Misafirlerin gelişmişlik düzeylerine yönelik bina ve hizmet uygulamaları da harmanlanarak uygulamaya girdi.*

*K15: Geçmişten günümüze eğlence mekânlarının sayısı hızla artmaktadır. Eskiden içinde yaşanan binalar da turizmin gelişmesiyle bir dönüşüm geçirerek adeta bir müze gibi sergilenmektedir.*

4 katılımcı, Alanya'daki insan etkileşimleriyle ilgili düşüncelerini paylaşmıştır. Buna göre, turizm nedeniyle farklı kültüre sahip insanlar bir araya gelerek özellikle kültürel alanda olmak üzere karşılıklı etkileşimde bulunmaktadır.

### **İnsan etkileşimleri (K1, K7, K10, K15)**



*K15: Bence gözlemlenen en önemli etkileşim yerli-yabancı evlilikleridir. Turizm faaliyetleri sonucu etkileşim haline giren bireyler özellikle de erkekler yabancı kadınlarla evlenmektedirler. Alanya'daki diğer bir önemli etkileşim alanı ise konserler ve eğlence mekânlarında gerçekleşmektedir.*

3 katılımcı, Alanya'daki yerel yönetimin kent turizminin gelişimi açısından düzenlediği insan etkinlikleri boyutunda değerlendirme yapmışlardır. Yerel yönetimin yaptığı birbirinden farklı kültürel etkinlikler, kente gelen ziyaretçilerin keyif almalarını sağlayacak eğlence etkinlikleri bu durumun göstergesidir.

#### **Yerel yönetimin kent turizmine yönelik düzenlediği organizasyonlar (K1, K5, K8)**

*K1: Biz de yerel yönetim olarak Alanya turizmine düzenlediğimiz kültürel ve sportif aktivitelerle destek veriyoruz. Kültür, Turizm ve Sanat Festivali, Uluslararası Heykel Sempozyumu, Uluslararası Caz Festivali, Uluslararası Yeni Yıl Pazarı (Noel Pazarı) gibi etkinliklerle. Bunların yanı sıra Alanyamızda, içinde Uluslararası Triatlon Yarışları'nın da yer aldığı yıllık 60 spor organizasyonu düzenleniyor.*

#### **3.2.4. Alanya'nın Coğrafi Özelliklerinin Değişimleri Etkileme Durumuna İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, "Alanya'nın coğrafi özelliklerinin (iklimi, yer şekilleri, yükseklik, bitki örtüsü vb.) meydana gelen değişimleri etkileme durumu nasıl olmuştur?" sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde beş farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 6 katılımcı şehrin planlanmasına ve düzenlenmesine etkileri, 7 katılımcı iklim etkisi, 4 katılımcı bulunduğu konumun etkileri, 6 katılımcı yer şekilleri etkisi, 4 katılımcı bitki örtüsü etkisiyle ilgili görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 6 kişi, Alanya'nın coğrafi özelliklerinin turizme yönelik değişimleri etkileme durumuyla ilgili düşüncelerini paylaşmışlardır. Buna göre, Alanya'nın elverişli arazisinin sınırlı olması nedeniyle şehir yerleşimi ile turizm tesisleri genel olarak mesafenin korunmadığı sık bir şekilde, dar alanlar üzerine inşa edilmiştir.

#### **Şehrin planlanmasına ve düzenlenmesine etkileri (K1, K2, K4, K11, K13, K15)**

*K11: Yapılan inşaatlar sebebiyle yeşillik alan azalmıştır. Binalar sebebiyle ferah olmayan havasız ortamlar artmıştır. Sıkışan bir şehir var.*

*K13: Şehrin bina yapılanması kötü ve ferah değil. Bir turistin şehrin sokaklarında dolaşmak isteyeceğini zannetmiyorum. Çünkü hepsi derme çatma özensiz yapılmış.*

7 katılımcı, Alanya'daki coğrafi etkileri bölge iklimi boyutunda değerlendirmişlerdir. Alanya'nın yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı havası turizm için elverişlidir. Dolayısıyla Alanya, özellikle yaz aylarında aktif kıyı turizminin olduğu bir destinasyondur.

#### **İklim etkisi (K2, K4, K5, K6, K9, K10, K11)**

*K5: Alanya'nın kışları ılıman yazları sıcak olan iklimi deniz turizminin önemli derecede etkin olmasını sağlamaktadır. İkliminin elverişli olması turizmin gelişmesi için doğal bir etken olmuştur.*

*K9: Alanya genelde sıcak bir iklime sahiptir. Gelen turistler havanın sıcak olmasıyla sahillerde denize giriyorlar.*

*K11: Alanya'nın havası çok güzel. Yazları kırk derece sıcaklıklara ulaşan bir havası var. Kışları ise güzel hava olduğunda insanlar denize girebiliyorlar. İklimi oldukça elverişlidir. Burada yaz-kış tatil yapılabilir.*

4 katılımcı Alanya'nın jeopolitik konumunun turizmi etkilemesiyle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. İnsanların kolayca ulaşabilecekleri bir konumda bulunması, sahip olduğu doğal plajları ve kıyı destinasyonu olmasıyla Alanya, turizmin kendiliğinden gelişebileceği doğal unsurlara sahiptir.

#### ***Bulunduğu konumun etkileri (K3, K6, K8, K12)***

*K3: Turistlerin burayı tercih etmelerindeki en önemli sebep Alanya'nın denize yakın olması ve havasının güzel olmasıdır. Bu durum coğrafi açıdan turizmi çok etkiliyor.*

*K8: Alanya'nın havası, suyu, bulunduğu konum itibarıyla bir günde dört mevsimi de yaşayabiliyoruz burada. İstersek yüksek yerlerde kar yağışı olan yerleri gezebiliyoruz. İstersek sahile geçip güneşlenebiliyoruz. Her şey var burada olmayan hiçbir şey yok bence.*

Alanya'da kıydan yükseltinin başladığı bölgeler vardır. Bu nedenle yerleşim yerleri belli bir bölge üzerinde bulunmaktadır. 6 katılımcı, Alanya'nın yer şekilleriyle ilgili olarak sınırlı bir bölgede şehrin gelişiminin mümkün olduğunu ifade etmişlerdir.

#### ***Yer şekilleri etkisi (K5, K6, K7, K9, K10, K13)***

*K5: Dağlık ve engebeli olsa da şehir sınırlı olan Alanya Ovası üzerine kurulu.*

*K7: Etrafının dağlık olması şehrin belli bir bölgede yoğunlaşmasına neden olmuştur.*

*K13: Şehrin üst tarafı dağ alt tarafı ise deniz. Ortada ise belli bir arazi var sadece. O yüzden şehir merkezindeki en küçük yer bile değerlendirilmeye çalışılıyor.*

4 katılımcı Alanya'daki turizm faaliyetlerine bağlı olarak zamanla değişen bitki örtüsüyle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre, Alanya'da artan yapılaşmalar nedeniyle yeşil alanlar turizm öncesindeki geçmiş dönemlere göre oldukça azalmıştır.

#### ***Bitki örtüsü etkisi (K4, K9, K10, K14)***

*K4: Bölgede yeşil alan da fazlaydı. Günümüzde ise Alanya'da yeşil alan kıtlığı var.*

*K10: Bitki örtüsü ilgi çekici ve rengârenk olduğu için insanlar Alanya'nın doğal güzelliklerinden çok etkileniyor.*

#### **4.2.5. Turizmden Sonra Mekânsal Etkileşim Konusunda Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, "Turizmin başlamasından günümüze Alanya'da mekânsal etkileşim (örneğin önceden çevre köyler, Ankara vb. günümüzde ise Almanya, Rusya, Çin vb.) konusunda hangi değişimler yaşanmıştır?" sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılar bu soruyu daha çok turizm öncesi dönem ve turizm sonrası dönem açısından ele alarak cevaplamışlardır. Buna göre; 10 katılımcı turizm öncesi dönemdeki mekânsal etkileşim, 11 katılımcı turizm sonrası dönemdeki mekânsal etkileşim, 2 katılımcı mekânsal çeşitlilik ve değişim, 3 katılımcı yatırımlara bağlı artan mekânsal etkileşim bağlamında görüşlerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar arasından 10 kişi, Alanya'da turizm faaliyetleri başlamadan önceki dönemlerde mekânsal anlamda insanların etkileşimlerini değerlendirirken daha çok çevredeki yakın yerleşim yerlerinden gelenlerin olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca gelen insan yoğunluğu turizm sonrası döneme göre oldukça düşüktür. Bu durum, Alanya'da turizm öncesi dönemlerde mekânsal etkileşim boyutunda hareketliliğin günümüze göre daha az olduğunu göstermektedir.

### **Turizm öncesi dönemde mekânsal etkileşim (K3, K4, K5, K6, K8, K9, K11, K12, K14, K15)**

*K3: Turizm öncesi dönemde ise Isparta, Konya, Mersin gibi yakın illerden ve yakın çevreden gelenler olduğunu düşünüyorum.*

*K6: Turizm öncesi dönemde de Alanya'ya gelenler vardı ancak turizm sonrası dönemde gelenler daha fazladır. Turizm öncesi dönemde gelenler Alanya'ya tatile gelip gezmek için daha çok yurtiçinden ve yakın illerden gelen ziyaretçilerdir.*

*K11: Turizm başlamadan önce burada iki otel varmış. Bunlardan biri ‘Banana Otel’dir.’ Oraya tamamen İstanbul ve Ankara’dan gelen yerli turistler olurdu. Küçük pansiyonlar vardı ve orada kalırlardı. Hatta bazı insanlar bayramlarda birer odasını pansiyon şeklinde gelen misafire verirlerdi.*

*K14: Alanya'ya eskiden iç turizme yönelik, daha doğrusu bu bölgelerde yaşayan insanların yakınlarını ziyaretleri vardı. Görev gereği gittikleri ve çalıştıkları yerlerdeki eş-dost-akrabaları davet edenlerle sınırlı bir turizm vardı ve imkânları da kısıtlı bir yapıdaydı.*

11 katılımcı, Alanya’da turizmin başlamasından sonraki dönemlerde mekânsal boyutta insan etkileşiminin nasıl değiştiğiyle ilgili olarak genel anlamda büyük bir artış yaşandığını ifade etmişlerdir. Bu durum, Alanya’da turizmle birlikte mekânsal etkileşim boyutunda önemli değişimlerin yaşandığının göstergesidir.

### **Turizm sonrası dönemde mekânsal etkileşim (K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K11, K12, K14, K15)**

*K2: Mekânsal olarak etkileşim alanı oldukça büyümüştür. Eskiden sadece yakın köyler, beldeler veya iller ile etkileşim varken günümüzde uluslararası düzeyde dünyanın pek çok farklı ülkesiyle mekânsal etkileşim vardır.*

*K4: Benim bildiğim ilk önce 1985’li yıllarda buraya Alman ve Hollandalı turistler geliyordu. Şu anda ise gelen turistler tamamen karışık. Artık dünyanın hemen her yerinden insanlar geliyor. Ekvator’dan gelen insan bile gördüm. Son yıllarda ağırlıklı turistin geldiği ülkeler Rusya, Ukrayna ve İskandinav ülkeleridir.*

*K11: Turizm başladıktan sonra ise hemen her ülkeden insanlar buraya gelmektedirler. İran’dan, Rusya’dan, Almanya’dan, Avusturya’dan, Hollanda’dan gelen insanlar güzel bir tatil geçirip mutlu bir şekilde buradan ayrılıyorlar.*

*K15: Turizm faaliyetlerinin gelişmesiyle farklı ülkelere turistler gelmektedir.*

2 katılımcı turizme bağlı olarak Alanya’da mekânsal çeşitliliklerin ve zaman içinde değişimlerin olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre, Alanya’da turizm faaliyetlerinin gelişimine olanak sağlamak için mekânsal boyutta alternatif aktiviteler ve çalışmalar yapılmaktadır.

### **Mekânsal çeşitlilik ve değişim (K1, K10)**

*K1: Turizmdeki çeşitlilik, alternatif turizm arayışları şehir merkeziyle birlikte köyleri ve yaylaları da etkiledi. Günöbirlik ziyaretlerin yanı sıra geceleme ziyaretleri de başladı. Trekkingle ilgilenenler, dağcılığı sevenler köylere Alanya’nın dağlarına çıkmaya başladı. Hatta arsa satın alarak kendi konaklama alanlarını oluşturanlar bile var.*

3 katılımcı, turizme bağlı nedenlerle Alanya’ya yapılan yatırımların Alanya’da mekânsal etkileşimi arttırdığını ifade etmişlerdir. Buna göre, Alanya’daki çeşitli turizm yatırımları ve imkânların geliştirilmesi bölgeye gelecek insan sayısını etkilemektedir.

### ***Yatırımlara bağlı artan mekânsal etkileşim (K5, K8, K15)***

*K8: Teknoloji geliştikçe ulaşım da kolaylaştı. Turizm sonrası dönemde, yani şimdi dünyanın dört bir yanından insanlar çok rahatlıkla ister Antalya havaalanına ister Gazipaşa havaalanına gelerek kısa bir süre içerisinde Alanya'ya ulaşabiliyorlar*

### **3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Alanya'da Turizmin Kültürel Yapı Üzerindeki Etkileri Nelerdir?)**

#### **3.3.1. Katılımcıların Alanya'nın Yöresel Kültürüne İlişkin Görüşleri**

Katılımcıların, “Alanya’da yerleşik ve kendine özgü bir kültürün yaşatıldığını düşünüyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde beş farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 9 katılımcı Alanya yerel kültürünün günümüzde yaşatıldığını düşünme, 3 katılımcı Alanya’ya özgü kültürel özellikler, 4 katılımcı yayla kültürü ve yaylacılık faaliyetlerinin önemi, 2 katılımcı nesilden nesile kültürel aktarım, 3 katılımcı kentsel ve ekonomik bağlamda kültürel değişim olarak görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 9 kişi, Alanya’nın kendisine özgü kültürünün günümüzde de devam ettiğini ifade etmişlerdir. Farklı milletlerden ve kültürlerden insanların bir arada yaşadığı Alanya’da yerel kültürün devam ettirilmesi, yerli halkın bu konuya verdiği önemin göstergesidir.

#### ***Alanya yerel kültürünün günümüzde yaşatıldığını düşünme (K2, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K15)***

*K2: Kendine özgü kültürün geliştirilmesinde ve korunmasında fayda vardır. Çünkü kültür, zamanla tamamen yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir.*

*K11: Evet düşünüyorum. Yemeklerinde, insan ilişkilerinde ve komşuluk ilişkilerinde kendine özgü kültürü vardır.*

*K15: Alanya'nın hem kendine özgü bir kültürü var hem de yok. “Alanyalı” olarak adlandırılan yüzyıllardır burada yaşayan bir kesim var. Onlar kendilerine özgü yörük kültürlerini, yemeklerini hala yaşatıyorlar.*

3 katılımcı, Alanya’ya özgü kültürel özellikleri örnekleriyle belirtmişlerdir. Bu katılımcıların doğma-büyüme Alanyalı olmaları içinde buldukları kültürel ortamı araştırmaya doğrudan aktarmaları açısından önemlidir.

#### ***Alanya'ya özgü kültürel özellikler (K1, K9, K10)***

*K1: Alanya'nın kendine özgü yerleşik bir kültürü var elbette. Şivesi, Hasbahçe Zeybeği, yemekleri, eski evleri, misafir ağırlama geleneği, nişan, düğün gelenekleri, örf ve adetleriyle geleneksel kültürüne sahip çıkan bir Alanyamız var.*

4 katılımcı, Alanya’ya özgü kültürel özelliklerin yaşatılmasını yaylacılık faaliyetleri adı altında değerlendirmişlerdir. Buna göre, günümüzde Alanya kent merkezine dışarıdan gelerek yerleşen insan sayısının fazla olması, yerli halkın kültürünün fark edilmemesine neden olabilmektedir. Ancak yaylalardaki insanların çoğunluğunu Alanyalı insanların oluşturması, oralarda Alanya kültürünün yaygınlaşmasına zemin hazırlamıştır.

#### ***Yayla kültürü ve yaylacılık faaliyetlerinin önemi (K2, K3, K4, K10)***

*K2: Alanya'da yerleşik ve kendine özgü kültür sınırlı alanlarda yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu alanlar daha çok kent merkezinden uzaktaki yüksek yaylalardır.*

*K4: Yaylalarda yaşayan insanların hâlâ severek şalvar giydiklerini biliyorum.*

*K10: Yazın yaylaya göçülüyor, kışın merkeze iniliyor. Eski yaylacılık geleneği devam ettiriliyor.*

2 katılımcı, Alanya'ya özgü kültürel öğelerin günümüz Alanyalı gençlerinde ve çocuklarında giderek az görülmeye başladığını ifade etmişlerdir. Bu durum, Alanya'da yaşayan eski-yeni kuşak insanlar arasında kültürel kopukluklar olduğu anlamına gelebilir.

#### ***Nesilden nesile kültürel aktarım (K6, K13)***

*K6: Düşünüyorum ancak yeni nesil için bunu söyleyemem. Çünkü bu yerleşik kültür zamanla değişti.*

Katılımcılar arasından 3 kişi, bölgedeki ekonomik imkânların ve şehirleşmenin gelişmesine bağlı olarak kültürel değişimler olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, ekonomik gelişmişlik ve kentleşme insanların kültürel yaşantılarını etkileyebilmektedir şeklinde yorumlanabilir.

#### ***Kentsel ve ekonomik bağlamda kültürel değişim (K12, K14, K15)***

*K12: Eskiden yaşatılan bir kültür vardı ama özellikle son beş yıla bakarsak bu kültürü yaşatma durumu kaybolmaya başlamış durumda görünüyor. Bunun sebebi ise ekonomik olarak güçlenen Alanya halkının artık gelenek ve göreneklerden, kültürlerinden ziyade daha lüks ve gösterişli hayatı tercih ediyor olmalarıdır.*

*K15: 30-40 yıldır Alanya'da yaşayan kişiler, turizmde çalışma veya Alanya'nın yaşam standartlarından dolayı gelenler "Alanyalı" olmaktan çok kendi kültürlerini yaşayan ve devam ettiren kişiler de var.*

### **3.3.2. Farklı Kültürlerin Alanya'da Ağırlanması ve Turizm Etkisine İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, "Alanya'nın farklı kültürlere ev sahipliği yapma durumu hakkında neler düşünüyorsunuz? Bunda turizmin etkisi nedir?" sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde üç farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 3 katılımcı farklı kültürlere sahip yerli/yabancı insanların kente olan uyumu, 6 katılımcı farklı kültürlere sahip yerli/yabancı insanların birlikte yaşaması, 6 katılımcı turizm faaliyetlerine bağlı nedenlerle farklı kültürlerin bir arada bulunması olarak görüş ifade etmişlerdir. Katılımcılar arasından 3 kişi, Alanya'nın farklı kültürel özelliklere sahip insanları ağırlamasıyla ilgili olarak görüş belirtmişlerdir. Buna göre, Alanya'ya sonradan yerleşen insanların kent ile olan uyumunda daha çok olumlu durumlar gözlemlenmektedir. Bu durumun oluşmasında yerli halkın misafirperverliği ve yeni kültürlerle karşı hoşgörülü olmaları ile sonradan yerleşen insanların da Alanya'yı ve Alanya halkını sevmeleri, birlikte yaşama ortamına katkı sağlamıştır.

#### ***Farklı kültürlerle sahip yerli/yabancı insanların kente olan uyumu (K1, K8, K14)***

*K8: Ben buraya ilk geldiğimde hiç yabancılık çekmedim. Alanya bana iyi bir ev sahipliği yaptı ve hâlâ da yapıyor.*

*K14: Sıcakkanlılık ve misafirperver anlayış ile yabancı kültürlerden gelen misafirlerin kendilerini rahat ve güvende hissetmelerinin, doğal güzellikler içinde huzurlu bir tatil geçirmelerinin ve bunları ülkelerinde seslendirmelerinin sosyo-ekonomik ve kültürel hareketin çok hızlı artarak ivme kazanmasına neden olduğunu gayet açık şekilde gözlemliyoruz. Dolayısıyla turizm zaten sosyal bir olgudur ve bu kaçınılmaz bir şekilde her türlü yansımaktadır.*



6 katılımcı, birbirinden farklı kültürel özelliklere sahip insanların aynı şehirde birlikte yaşamaları üzerine değerlendirme yapmışlardır. Buna göre, bazı katılımcılar kültürler arası uyumsuz durumlar olduğunu söylese de bazı katılımcılar zamanla uyumsuzluğun ortadan kalktığını ve insanların ortak paydalarda buluşabildiklerini ifade etmişlerdir.

***Farklı kültürlere sahip yerli/yabancı insanların birlikte yaşamaları (K4, K8, K9, K11, K13, K15)***

*K4: Zaman zaman kültür çatışmaları olsa da insanlar arasında bir şekilde uyum sağlanıyor.*

*K9: Turizmin ilk yıllarında burada yaşayan halk, bu konuda yabancılaşma çekse de sonraki yıllarda yeni gelen insanlara ve yeni kültürlerle giderek alışmışlardır.*

*K15: Alanya'da farklı kültürlerden bireylerin bir arada huzur içerisinde yaşamaları yeni gelenler açısından da bir çekicilik oluşturmaktadır.*

6 katılımcı, turizm faaliyetlerine bağlı nedenlerle farklı kültürlerin Alanya'da bir araya geldiğini belirtmişlerdir. Bu durum, Alanya'da kültürel çeşitliliğin oluşmasındaki en önemli faktörlerden biri turizm sektörüdür şeklinde yorumlanabilir.

***Turizm faaliyetlerine bağlı nedenlerle farklı kültürlerin bir arada bulunması (K4, K5, K6, K7, K10, K12)***

*K4: Tamamen turizmden kaynaklı olarak farklı kültürlerden insanların buraya daha çok ticaret yapma amacıyla gelip yerleştiklerini biliyorum.*

*K5: Alanya birçok farklı ülkeden insanı içinde barındırmaktadır. Bunun en önemli sebebi de turizmdir. Turizm sebebiyle yerli/yabancı göç sayısı oldukça fazladır. Buna bağlı olarak da Alanya'da kültürel çeşitlilik fazladır.*

*K12: Alanya'da turizmle beraber yerleşik turist sayısı çok arttı. Ülkenin ve dünyanın farklı bölgelerinden sürekli göç alıyor. Bunda turizmin büyük etkisi var.*

**3.3.3. Alanya Yerel Kültürünün Kente Yeni Gelen İnsanları Benimsemesine İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Alanya'nın yerleşik kültürel yapısı yeni gelenleri kendisine entegre etmekte midir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde beş farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 11 katılımcı yerel kültürün farklı kültürlerle uyumu ve ortak paydalarda buluşabilmeleri, 1 katılımcı ilgili çalışmaların yetersizliği, 2 katılımcı yaşam şartlarının zorluğu, 2 katılımcı yerel yönetim yaklaşımı, 2 katılımcı doğal güzellikler ve turizme bağlı etkenler olarak görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 11 kişi, Alanya yerel kültürel yapısının yeni gelen insanları kendisine entegre etmesini, kültürel uyum ve ortak paydalarda buluşma çerçevesinde değerlendirmişlerdir. Buna göre, Alanya yerel kültürü farklı kültürel özelliklere sahip insanları bünyesine kabul edebilmektedir. Katılımcılara göre bu durumun oluşmasındaki en önemli neden bölgedeki turizm faaliyetleridir.

***Yerel kültürün farklı kültürlerle uyumu ve ortak paydalarda buluşabilmeleri (K1, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13)***

*K1: Alanya tarihten beri çok kültürlü, çok milletli bir yaşam kültürüne sahip olmuş. Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat'ın 13. yüzyılda Alanya'yı fethiyle birlikte bu gelenek daha da güçlenerek 800 yıldır devam ediyor. Bu nedenle olsa gerek yeni gelen misafirlerimizin entegrasyonu*



*konusunda sorun yaşanmıyor. Yerel halk yabancılara karşı misafirperverliğini ve hoşgörüsünü sürdürüyor.*

*K5: Bence etmemektedir. Çünkü Alanya'nın biraz içe kapanık, dışa açık olmayan bir yapısı var.*

*K7: Evet tabii ki. Bana göre buraya gelen yabancı insanlar bu şehirde uzun süre kalmak istiyorlarsa eğer Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrenebilirler. Buradaki insanlarla iletişime geçmek ve onlara ulaşmak çok kolaydır. Bu şehirde yaşayan insanlar tüm hayat şartlarına rağmen yardımsever ve paylaşımcıdır. O yüzden Alanya yeni gelenleri kendisine kolayca entegre etmektedir.*

*K11: Buraya yeni gelen insanlar bu şehre kolayca adapte olabiliyorlar. Alanya'nın yerleşik kültürü bu duruma müsaade etmektedir.*

1 katılımcı, Alanya'nın, yeni kültürleri misafir etme tutumunun dış pazarlarda daha fazla tanıtımının yapılması gerektiğinden söz etmiştir.

### ***İlgili çalışmaların yetersizliği (K2)***

*K2: Bana göre yetersiz. Bu konuda daha fazla teşvik ve tanıtıma ihtiyaç duyulmaktadır.*

2 katılımcı, Alanya'ya sonradan gelen insanların yaşamsal zorluklarla karşılaşabileceğini belirtmişlerdir. Buna göre, Alanya'ya sonradan yerleşen insanlar kente alışma sürecinde zorluklar yaşayabilmektedirler.

### ***Yaşam şartlarının zorluğu (K3, K12)***

*K3: Farklı bir şehirden gelen insan yaşam açısından kolayca entegre olamaz. Çünkü hayat şartları diğer şehirlere göre pahalı. Burada geçim kolay olmadığı için turistik gezi dışında gelenler burada zorlanabilirler.*

*K12: Şehir kültürüne uzak insanlar buraya kolay kolay ayak uyduramayabilirler.*

2 katılımcı, Alanya'ya yeni gelen insanların kente uyum sürecini yerel yönetim üzerinden değerlendirmişlerdir. Buna göre kentte, yeni gelen insanların uyum sürecini hızlandıracak çalışmalar yapılmakta ve farklı kültürlerin özel günlerine yönelik etkinlikler düzenlenmektedir.

### ***Yerel yönetim yaklaşımı (K1, K8)***

*K1: Belediyemiz yeni gelenlerin uyumuna destek olmak için geçtiğimiz yıllarda "Hoş Geldin Komşum" sosyal destek projesini başlattı. Yeni gelenleri kurum olarak evinde ziyaret ederek destek oluyoruz.*

*K8: Yılbaşı kutlamaları, Noel pazarı tarzında etkinlikler bunun göstergesidir.*

2 katılımcı, Alanya'nın, sahip olduğu doğal güzelliklerden ve turizmden dolayı insanların ilgisini çektiğini belirtmişlerdir. Bu katılımcılara göre dışarıdan gelen insanlar Alanya yerel kültürünü benimsememektedir.

### ***Doğal güzellikler ve turizme bağlı etkenler (K5, K15)***

*K5: Buraya sonradan yerleşen insanlar şehrin daha çok havasını, doğal güzelliklerini ve imkânlarını seviyor.*

*K15: Alanya'nın yerleşik kültürel yapısının yeni gelenleri kendisine entegre ettiğini düşünmüyorum. Çünkü Alanya denizi ve doğal güzellikleriyle bilinen bir yer. Yeni gelenlerin entegre olmasını gerektiren bir durum yok.*

### **3.3.4. Yeni Kültürlerin Yaşatılmasına İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Alanya’da yerleşik kültürün yanında yeni kültürlerin de yaşamasına ilişkin hoşgörü var mıdır?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde altı farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 5 katılımcı yeni kültürlerle yönelik yerel halkın olumlu tutumuyla ilgili, 3 katılımcı yeni kültürlerin varlığının halk nezdinde rahatsızlık yaratmasıyla ilgili, 1 katılımcı kutsal ve milli günler ile fiziki yapılar boyutunda hoşgörüyle ilgili, 2 katılımcı yabancıların kendi kültürlerini yaşayabilmeleriyle ilgili, 2 katılımcı yurt içinden göç eden insanların kendi kültürlerini yaşayabilmeleriyle ilgili, 3 katılımcı ekonomik ilişkiler bakımından hoşgörüyle ilgili görüşler ifade etmişlerdir. 5 katılımcı, Alanya’da yeni kültürlerle karşı hoşgörüyle ilgili yerel halkın olumlu tutumları üzerinde değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre Alanya yerli halkı arasında, kentte bulunan farklı kültürel özelliklere sahip bireylerin kendi kültürlerini özgürce yaşayabilmelerini isteyen ve bunu hoşgörüyle karşılayan yerli insanlar vardır.

#### ***Yeni kültürlerle yönelik yerel halkın olumlu tutumu (K3, K4, K6, K8, K10)***

*K3: Tabii ki de kesinlikle vardır. Çünkü Alanya farklı kültürlerden etkilenen ve bunlarla beslenen bir şehirdir. Dolaylı olarak insanları da bu durum etkiliyor.*

*K6: Evet Alanya’da yeni kültürlerle karşı hoşgörü vardır. Ben de yeni kültürlerle karşı hoşgörülü ve saygılı olmaya çalışıyorum.*

*K10: Alanya’da insanlar birbirlerinin kültürlerine saygılı ve hoşgörülü davranıyorlar.*

Katılımcılar arasından 3 kişi, farklı kültürel özelliklere sahip insanların yerel halk düzeyinde rahatsızlığa neden olması üzerine değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu katılımcılara göre, yerli halk arasında Alanya’da farklı kültürlerin yaşatılmasına yönelik hoşgörülü davranmayan insanlar bulunmaktadır.

#### ***Yeni kültürlerin varlığının halk nezdinde rahatsızlık yaratması (K4, K5, K12)***

*K4: Zaman zaman illaki bir uyumsuzluk olabiliyor.*

*K5: Bence yerel Alanyalı halk yeni kültürleri öğrenip o kültürleri tanımaya karşı biraz ilgisiz ve isteksiz. Diğer kültürler halkın bazı bölümü tarafından kabul görüp hoşgörüyle karşılanırken, bazıları tarafından ise kabul görmeyebiliyor.*

1 katılımcı, Alanya’da farklı kültürlerle karşı hoşgörüyle ilgili olarak kutsal ve milli günler ile kültürel anlamı olan fiziki yapıların varlığı üzerine değerlendirmede bulunmuştur. Buna göre, Alanya’da farklı kültürlerin özel günlerinin anılması ve fiziki yapılar boyutunda özgürlüklerin tanınması kentteki hoşgörü kavramının bir göstergesidir.

#### ***Kutsal ve milli günler ile fiziki yapılar boyutunda hoşgörü (K1)***

*K1: Mahmutlar Mahallesi’nde bir Ortodoks kilisesi, Bektaş Mahallemizde Hıdırellez Kilisesi, Güllerpınarı Mahallesi’nde Aziz Nikolaus Kilisesi, Oba Mahallemizde Norveç Kültür Evi’nde yabancı misafirlerimiz önemli gün ve bayramlarda kendi dini ve milli kültürlerini yaşıyorlar. Noel, Paskalya gibi bayramlar ile milli günler, özgürlük günü vs.*

2 katılımcı, Alanya'ya sonradan yerleşen yabancı uyruklu insanların kendi kültürel değerlerini yaşayabilmeleri üzerine değerlendirmede bulunmuştur. Buna göre, yabancı uyruklu insanlar kendilerine ait yaşam biçimlerini Alanya'da da sürdürebilmektedirler.

***Yabancıların kendi kültürlerini yaşayabilmeleri (K2, K7)***

*K2: Alanya bir hoşgörü şehridir, yerleşik yabancıların kendi sosyo-kültürel varlıklarını sürdürebilmeleri bunu kanıtlamaktadır.*

*K7: Evet ilgi gösteriyor. Ben bu şehirde kültürel açıdan hiç problem yaşamadım. Çünkü ben Türkçe öğrenmek ve insanlarla iletişime geçmek için çabaladım. Komşularımınla çok iyi ilişkilerim var.*

2 katılımcı, Türkiye içinden göç ederek Alanya'ya yerleşen insanların kendi kültürel değerlerini yaşayabilmeleri yönüyle değerlendirmede bulunmuşlardır. Bu durum, farklı şehirlerden göç eden insanların Alanya'da genel anlamda karşılıklı saygı çerçevesinde yaşadıklarının göstergesidir.

***Yurt içinden göç eden insanların kendi kültürlerini yaşayabilmeleri (K9, K11)***

*K9: Genel olarak vardır diyebiliriz. Yurt içinden buraya gelen insanlar kendi kültürlerine göre yaşayabiliyorlar. Doğu ve Güneydoğu illerinden gelen insanlar Alanya'da bir araya gelerek kendi memleketlerinin derneklerini kurabiliyorlar.*

*K11: Evet vardır. Herkes birbirinin kültürüne saygı gösteriyor. Bugün buraya Antep'ten, Diyarbakır'dan, Ankara'dan, İstanbul'dan gelen farklı farklı insanlar var. Bu kültürel çeşitliliğe rağmen herkes birbirine saygılıdır.*

3 katılımcı, Alanya'da farklı kültürlere karşı hoşgörünün temelinde ekonomik nedenler olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre, Alanya'da turizme bağlı ekonomik hareketliliği arttırmak için kente gelen yabancı misafirlere karşı hoşgörü politikası uygulanmaktadır.

***Ekonomik ilişkiler bakımından hoşgörü (K13, K14, K15)***

*K13: Günümüzde Alanya'nın yerleşik kültürü pek kalmadı bence. Karışık bir kültür var. Yurtdışından insanlar gelip buraya yatırım yapabiliyorlar. Ülkemizden insanlar da gelip burada yatırımlar yapabiliyorlar. O yüzden biraz da ticaretle alakalı bir durum bu hoşgörü meselesi.*

*K15: Alanya'da hoşgörünün hâkim olduğunu söyleyebiliriz. İnsanlar yeni gelenleri özellikle de turistleri bir gelir kapısı olarak gördükleri için onlara oldukça hoşgörülü yaklaşmaktadır.*

**3.3.5. Turizme Bağlı Karmaşıklıkların Kültürel Etkilerine Yönelik Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Geçmişten bu yana turizm nedeniyle ortaya çıkan çeşitlilik ve karmaşıklığın kültürel değişim üzerindeki etkileri nasıldır?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde dört farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 6 katılımcı günlük ve sosyal kent yaşantısına olan kültürel etkilerle ilgili, 3 katılımcı yerel halk üzerindeki kültürel etkilerle ilgili, 4 katılımcı insan etkileşimleri ve kültürel değişim ile ilgili, 2 katılımcı yabancılar üzerindeki kültürel değişim ile ilgili görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 6 kişi, turizme bağlı ortaya çıkan çeşitlilik ve karmaşıklığın kentteki kültürel etkileri boyutunda değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Buna göre, turizm faaliyetlerinin başladığı ilk zamanlardan günümüze kadar geçen sürede özgün ve saf bir kültüre sahip olan Alanya halk kültürü, turizmin etkisiyle karmaşık bir kültürel yapıya dönüşmüştür.

***Günlük ve sosyal kent yaşantısına olan kültürel etkileri (K2, K4, K8, K10, K14, K15)***

*K2: Bazı kültürel öğeler unutulmaya yüz tutmuş olabilir, melez bir kültürel yapı ortaya çıkmış olabilir.*

*K10: Turizm nedeniyle ortaya çıkan çeşitlilik Alanya'nın gelişimine katkı sağlamaktadır. Turizm faaliyetleri daha başarılı sürdürülüyor. Tatilini yapan da çalışmak için gelen de Alanya'ya katkı sağlamış oluyor.*

*K15: Turizm Alanya'nın kültürel yapısına sürekli bir şey eklemektedir. Alanya'yı bir cazibe merkezi haline getirebilmek için yaşam biçimleri turizm odaklı değişmektedir. Bu değişimle beraber kültür de değişerek dönüşmektedir.*

3 katılımcı, turizme bağlı oluşan çeşitlilik ve karmaşıklığı yerel halk boyutunda değerlendirmişlerdir. Buna göre, kendine özgü kültürel değerleri bulunan yerli Alanya halkı ve kentteki turizm nedeniyle farklı kültürel özelliklere sahip yabancı insanların bir arada bulunmaları sonucunda kültürel anlamda çeşitlilik oluşmuştur.

#### **Yerel halk üzerindeki kültürel etkileri (K3, K11, K13)**

*K3: Her toplumun kendisine ait örf, adet ve geleneği vardır. Turistlerin de farklı bir yaşam tarzları ve yaşam stilleri var. Burada turist çoğunluğu olduğu için bizim de ister istemez yaşam tarzımız onlara göre değişiyor. Örneğin bir Anadolu ilinde veya Türkiye'nin herhangi bir yerinde akşam 6'da herkes evine giderken biz burada turistlere ayak uydurup gece 12'de evimize gidebiliyoruz. Gece 12'ye kadar pek çok yer açık Alanya'da.*

*K13: Yüksek bir etkisi vardır. Eskileri gören yaşı daha büyük insanlar bunu daha iyi fark ederler bence. Alanya göç alarak gelişmiş ve şehirleşmiştir. Zaten burada yaşayan yerli insanlar da dışardan gelmişlerdir. Alanya'nın köylerinde yaşayan yörükler var. Kim nerede hangi kültürü gördüyse o kültürü uyguluyor zaten.*

4 katılımcı, Alanya'da turizmin neden olduğu çeşitlilik ve karmaşıklığı insan etkileşimleriyle oluşan kültürel değişim üzerinden değerlendirmişlerdir. Buna göre Alanya'da turizm faaliyetlerinin olması, farklı kültürlere sahip insanların birbirleriyle olan etkileşimlerine zemin hazırlamaktadır.

#### **İnsan etkileşimleri ile kültürel değişim (K1, K5, K6, K9)**

*K1: Turizm sadece ekonomik bir faaliyet değildir; sosyal, kültürel, toplumsal yapıyı da etkileyen bir faaliyettir. Meydana gelen değişiklikler, kişilerin yaşam biçimini değiştirmekle kalmaz. Yemek yeme alışkanlığından, giyim kuşamı, konuşmasından davranışlarına, inançlarına, aile yapısına varıncaya kadar ne varsa etkiler. Yalnız bu etkileşimden bizim için ne iyiyse onu almalı, ona önem vermeliyiz, bunu yaparken de toplumsal değerlerimizi korumaya özen göstermeliyiz.*

*K9: İnsan çeşitliliği ve nüfus karmaşası kültürel değişimi çok hızlandırmıştır. Alanya yüzölçümü olarak küçük bir alanda yer almaktadır. O yüzden insanlar genelde hep iç içedir. Kalabalık ortamlarda kültürel etkileşim artıyor.*

2 katılımcı, Alanya'da turizme bağlı oluşan karmaşıklık ve çeşitliliğin yabancılar üzerindeki kültürel etkilerini yorumlamışlardır. Katılımcılara göre kentte, yabancı insanların kültürlerinin benimsenmesine yönelik gelişmeler yaşanmıştır.

#### **Yabancılar üzerindeki kültürel değişim (K7, K12)**

*K7: Kendimden örnek vereceğim. Kültürel çeşitlilikten dolayı benim hiçbir sorunum olmadı. Şehirle uyumluyum.*

*K12: Öncelikle yerleşik turist nüfusunun artmasıyla birlikte onların da yararlanabileceği ve onların kültürlerine yönelik değişimler olmuştur ve olmak zorundadır. Göçle gelen nüfus, farklı bölgelerden geldiği için aynı şekilde bir kültürel değişiklik ve o kültürlere yönelik değişim olmuştur.*

### **3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular (Alanya’da Turizmin Sosyo-Ekonomik Yapı Üzerine Etkileri Nelerdir?)**

#### **3.4.1. Turizmin Ekonomik ve Sosyal Yapıdaki Etkilerine İlişkin Katılımcıların Görüşleri**

Katılımcıların, “Turizmin başlamasıyla ekonomik ve sosyal yapıda meydana gelen değişimler ve bunların şehir üzerindeki etkileri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde beş farklı tanımlama kategorisinin ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kategorilere göre; 11 katılımcı ekonomik etkiler bağlamında, 2 katılımcı olumsuz durumlara sebep olan ekonomik etkiler, 6 katılımcı sosyal yapıya genel etkiler, 2 katılımcı sosyal yapıya olumlu etkiler, 2 katılımcı sosyal yapıya olumsuz etkiler bağlamında görüşler belirtmişlerdir. Katılımcılar arasından 11 kişi, Alanya’da turizmin neden olduğu ekonomik ve sosyal yapıdaki değişimleri ekonomik etkiler boyutunda değerlendirmişlerdir. Buna göre, Alanya’da turizm pazarı geçmişten günümüze geçen sürede kentin en önemli geçim kaynağı haline gelmiştir. Turizm faaliyetlerine bağlı olarak bölgede ekonomik hareketler hız kazanmış, yatırımlar artmış ve gelişen bir kent görüntüsü ortaya çıkmıştır.

#### ***Ekonomik etkileri bağlamında belirtilen görüşler (K1, K2, K3, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K13, K14)***

*K1: Turizme bağlı olarak şehrin büyümesiyle birlikte ekonomide büyüdü. Halkın refah seviyesi arttı. Üretici malına daha kolay pazar bulmaya başladı, ürünler oteller tarafından direkt üreticiden satın alınmaya başladı. Yeni işyerleri, alışveriş merkezleri açıldı. İş imkânları arttı. Neredeyse geliri sadece tarıma bağlı olan ilçemiz turizmle birlikte kalkındı. Yeni istihdam olanakları doğdu.*

*K9: Turizmden önce ekonomik çeşitlilik azdı. Daha çok tarımla uğraşılırdı. Turizmden sonra otelcilik faaliyetleri ve turistik alışveriş yerleri sayısı çok arttı. Çünkü buralara çok sayıda turist gelmeye başladı ve insanlar daha çok para kazanmaya başladı. Bazı sezonlar kötü geçse de bana göre burada turizm işi yapan insanların ekonomik durumu iyi.*

*K11: Turizmden sonra olumlu gelişmeler oldu. Ekonomik açıdan bu işle uğraşan herkes para kazanabildi. Eskiden Alanya’da birkaç tane küçük otel vardı. Şimdi ise 5 yıldızlı büyük oteller var. Bunlar hep turizmin etkisiyle oldu. İşletme sayısı oldukça arttı.*

2 katılımcı, turizmin neden olduğu ekonomik etkilerin yarattığı olumsuzluklarla ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre, turizmden yüksek gelir elde etmek isteyen yatırımcılar ve işletmeciler oluşan rekabet ortamı nedeniyle kent imajına zarar verebilmektedir.

#### ***Olumsuz durumlara sebep olan ekonomik etkiler (K6, K11)***

*K6: Turizmin ekonomik açıdan katkı sağladığını düşünüyorum. Özellikle 10-15 yıl önce turizmden fazlaca gelir elde edebilen ailelerimiz vardı. Fakat şu anda Alanya’da bulunan halkın ve esnafın turistleri rahatsız ederek kaçırmamasından ötürü turistlerin Alanya’yla ilgili olarak yönünü değiştirdiğini düşünüyorum. Eskiden, 10-15 yıl önce ise çok elit bir turizm vardı. Günümüzde Alanya’ya gelen turistler kalite bakımından düştü. Esnafımızın da kalitesi düştü diyebilirim.*

Katılımcılar arasından 6 kişi, turizmin sosyal yapı üzerindeki etkileriyle ilgili değerlendirmede bulunmuşlardır. Katılımcılara göre Alanya’daki turizm faaliyetleri bölgedeki sosyal ve kültürel yapıyı etkilemektedir. Bu durum daha çok yerli ve yabancı insanlar arasında karşılıklı olmaktadır.



### **Sosyal yapıya genel etkileri bağlamında belirtilen görüşler (K1, K3, K4, K5, K7, K15)**

*K1: Sosyal yapıyı da etkiledi; turizm sadece ekonomik bir olay değil. Dolayısıyla turizm hareketleri aileyi, bireyi ve toplum yapısını da etkiledi.*

*K7: Eskiden insanlar sadece evinde çay-kahve içerlerdi ancak turistlerin dışarda gezmeleri için kafe ve restoranlarda istediğinizi içebilirsiniz. Bu büyük bir değişimdir. Burada Türk insanların daha çok evlerinde yemeyi ve içmeyi sevdiğini gözlemledim. Ancak turistlerde, özellikle genç turistlerde bu durum çok farklıdır. Onlar daha çok dışarda yemek yemeyi, bir şeyler içmeyi ve eğlenmeyi severler. O yüzden Alanya bu konuda eskisi gibi değil.*

2 katılımcı turizmin Alanya'daki sosyal yapı üzerinde neden olduğu olumlu etkiler yönüyle değerlendirmede bulunmuşlardır. Buna göre Alanya'daki turizm faaliyetleri kentin sosyal yapısına zenginlik ve renklilik katmıştır.

### **Sosyal yapıya olumlu etkileri bağlamında belirtilen görüşler (K2, K9)**

*K2: Bu durum sosyal yapıda kültürel zenginlik meydana getirdi.*

*K9: Bu durum sosyal yapıyı da etkiledi. İnsanların oturduğu evler, kıyafetler, arabalar değişerek daha modern oldu.*

2 katılımcı, turizmin Alanya'daki sosyal yapı üzerinde neden olduğu olumsuz etkiler yönüyle değerlendirmede bulunmuşlardır. Katılımcılara göre, bölgedeki turizm faaliyetleri başta aile hayatı ve evlilikler olmak üzere eski doğal yaşantı üzerinde de çeşitli olumsuzluklara neden olmaktadır.

### **Sosyal yapıya olumsuz etkileri bağlamında belirtilen görüşler (K1, K12)**

*K1: Bu etkileşimin olumlu yanlarının yanı sıra olumsuz yanları da var elbette. Yabancı evlilikler hem ülkemizde arttı hem de hem de yurt dışına evlenmek için giden gençlerimizin sayısı arttı. Turizm sektöründe çalışan gençlerimiz arkadaş edinerek yurt dışında çıktı. Böylelikle aile yapısı da zarar görmeye başladı.*

## **Sonuç, Tartışma ve Öneriler**

İnsanlar yaşamsal faaliyetlerine devam edebilmek için çeşitli arayışlara yönelmişlerdir. Bu arayış, tarım ve sanayi gibi sektörlerde üretimlerin yapılmasına neden olmuştur. Yakın tarihe bakıldığında, tarım ve sanayinin yanı sıra turizm gibi farklı sektörler ortaya çıkmaya başlamıştır. Ana amacı ekonomik gelir elde etmek olan turizm sektörü, tarım ve sanayideki gibi üretim devamlılığı gerektirmeyen bir hizmet sektörüdür. Ayrıca döviz girdileri ile ülkelerin gelişmesinde ve kalkınmasında önemli pay sahibidir (Çeken, 2008). Küreselleşme ve teknolojinin gelişmesi gibi etkenler turizm faaliyetlerinin hız kazanmasını sağlamıştır. Günümüzde ekonomik gelir çeşitliliğine sahip gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerine ciddi katkı yapan turizm sektörü, birçok ülkenin de tek gelir kaynağıdır. Ekonomik etkilere bağlı olarak insan hayatına doğrudan etki edebilen turizm sektörünün kültürel, mimari ve çevresel boyutta etkilerinin olduğu da anlaşılmıştır.

Turizmin kültürel etkileriyle ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı fark edilmiştir. Kuramsal çerçevede incelenen kaynaklara göre, birbirinden farklı kültürel özelliklere sahip insanlar, turizme bağlı nedenlerle aynı bölgede bulduklarında doğrudan veya dolaylı olarak etkileşim halinde olmaktadır. Bu etkileşim daha çok kültürel alanda olmaktadır. Böylece turistik özellikleri olan bir



turizm destinasyonuna tatil amaçlı gelen yerli ve yabancı uyruklu insanlar ile o bölgede yaşayan yerel halk arasında kültürel etkileşim meydana gelmektedir. Konuşulan dil, örf-adet, gelenek-görenek, insan ilişkileri, sosyal yaşantılar, aile yapısı ve evlilikler gibi kültürel özellikler üzerinde karşılıklı yerli-yabancı etkileşimi olmaktadır. Bu durum eskiden beri varlığını sürdüren yöresel kültürel özelliklerin zamanla değişmesine, hatta tamamen yok olmasına neden olmuştur. Nitekim geçmiş dönemlerde yaşamış insanlara göre, turizm bölgesinde doğup büyümüş yeni nesil olarak adlandırılan bireylerde yerel anlamdaki eski kültürel özellikleri bilme ve yaşatma oranı daha azdır.

İlgili literatür taramasında turizmin mimari (yapısal) ve çevresel etkilerine yönelik yapılan çalışmaların, turizmin ekonomik ve kültürel etkileri alanında yapılan çalışmalara göre daha az olduğu fark edilmiştir. Buna göre turizmin, daha çok ekonomik ve kültürel alandaki etkilerine ilgi gösterildiği sonucuna varılmıştır. Mimari ve çevresel anlamda yapılan araştırmalara göre bir turizm destinasyonunda mimari yapılaşmalar, turizm öncesi dönem ve turizm sonrası dönem olarak ayrılabilir. Turizm faaliyetlerinin henüz başlamadığı bölgelerde eski zamanlardan beri varlığını koruyan, doğal görünüme sahip denizler, plajlar, bahçeler, ormanlık alanlar ve yaylalar turizmin başlamasından sonra eski doğal yapısını kaybetmeye başlamışlardır. Turizm alanı olarak ilan edilen ve yoğun talep alan bölgelerde turistik tesislere bağlı yapılaşmalar ile kentleşme hız kazanmıştır. Bu nedenle çarpık kentleşmeler ortaya çıkmıştır. Plajların ve denizlerin kullanımında doğal ortamı tehlikeye atan sonuçlar olmuştur. Özellikle denizlerin doldurularak yapılan alan yaratma çalışmaları, plajların etkin kullanımı için yapılan sahil düzenlemeleri turistik bölgelerde turizm öncesi döneme göre farklı bir görüntünün ortaya çıkmasına neden olmuştur. Turistik bölgenin sıcak iklimine bağlı olarak yaylalara giden insanlarda artan talep nedeniyle, yaylalarda da yüksek katlı binalar ve apartmanlar yapılmaya başlanmıştır. Benzer bir şekilde Sarı (2010), Alanya İlçesi'nin alternatif turizm kaynakları adlı çalışmasında Alanya'da yayla kavramının çok önemli olduğunu, yaylalarda geleneksel yaylacılıktan farklı olarak yapılaşmaya gidildiğini öne sürmüştür.

Turizm faaliyetlerinin ilk kez ortaya çıkmasından sonra, turizm destinasyonlarının hızlı değişimleri çevresel anlamda etkilere neden olmuştur. Oluşan insan yoğunluğu ve bölgedeki hareketlilik üretim-tüketim gibi yaşamsal faaliyetlerin artmasında etkili olmuştur. Bu durumun sonucunda turizm bölgelerinde plastik, cam, kompozit, metal, bitkisel, organik ve kimyasal atık türlerinde artışlar yaşanmıştır. Böylece kent kirliliği ile deniz kirliliği oranları yükselmiştir. Özellikle yaz aylarındaki nüfus artışları, turizm bölgelerindeki trafik hareketliliğinin artmasında çok etkilidir. Bu durum, araçların egzozlarından çıkıp havaya karışan karbonmonoksit ve hidrokarbon gibi insan sağlığına ve çevreye zararlı gazların bölgede giderek çoğalmasına neden olmaktadır. Ayrıca trafik yoğunluğuna bağlı gürültü kirliliği miktarı da artış göstermektedir. Turizm bölgelerinde, diğer gürültü kirliliği nedenleri arasında yüksek seste müzik çalınan eğlence kulüpleri de yer almaktadır.

Ülkemizin güzide turizm yerlerinden biri olan Alanya'da da turizmin ilk kez ortaya çıkmasından itibaren pek çok farklı gelişmeler ve etkiler yaşanmıştır. Bu durumla ilgili yapılan araştırma sayısı oldukça fazladır. Alanya'da turizmin hız kazanmasından sonra kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel olarak oluşan etkiler, araştırmacıların bu bölge üzerindeki ilgisini yoğunlaştırmıştır. İncelenen araştırmaların çoğunluğunda Alanya'da yapılan turizm faaliyetlerinin bölge halkı ile dışardan gelen yerli ve yabancı insanlar üzerinde kültürel anlamda bir etki yarattığı saptanmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç, Demirkaya ve Çetin'in (2010) Alanya ve çevresinde gerçekleştirilen turizm faaliyetlerinin yörenin kültürel özellikleri üzerinde birtakım değişikliklere neden olduğunu gösteren bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Alanya’da 1950’li yıllardan bu yana ilerleyen turizm faaliyetleri bölgede yaşayan yerel halkın hayatının değişmesine neden olmuştur. Turizm öncesi dönemde daha çok kasaba kültürünün hâkim olduğu bölgede yaşayanlar, birbirini tanıyıp benzer kültürel özellikler gösteren insan kitleleridir. Ancak turizmin gelişme göstermesiyle beraber bölgeye gelen yeni insan tipleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu durum her geçen yıl daha da artmış ve insanların birbiriyle olan karşılıklı etkileşimi kaçınılmaz hale gelmiştir. Daha çok yaz aylarında tatil amacıyla gelenlerin bölgeye kalıcı olarak yerleşmeleriyle yılın 12 ayı yerli/yabancı insanlar arası etkileşime açık bir ortam oluşmuştur. Günümüzde Alanya’da yaklaşık 17.000 yabancı uyruklu insan yaşamaktadır (Yıldırım ve Ayhan, 2019). Kentte turizme bağlı artan insan çeşitliliği farklı kültürlerin buluşmasına zemin hazırlamıştır. Bölgede yaşayan insanlarda en az bir yabancı dil bilme seviyesi ve İngilizce dışındaki yabancı dillerin konuşulması oranı fazlalaşmıştır. Geleneksel aile yapısında, kültürel etkileşime bağlı değişimler yaşanmıştır. Yabancılarla yapılan evliliklerin oranı Alanya’da fazladır. Ayrıca yabancıların yerel halkın yaşantısına uyum sağlamaya çalışması daha önce yapılan araştırmalarda belirtilen durumlardandır. Bu sonuç Aksoy, Karakuş ve Çetin’in (2013), turizmin yerli halkın geleneksel kültüründe deformasyona neden olduğuna ilişkin bulgularıyla örtüşmektedir.

Turizm faaliyetlerinin Alanya’da çok etkin bir sektör olmasının başında sağladığı ekonomik getiriler yer almaktadır. Yapılan araştırmalarda Alanya’nın en önemli gelir kaynağının turizm olduğu belirtilmiştir. Covid-19 salgını öncesindeki son sezon olan 2019 sezonunda Alanya, tüm zamanların rekorunu kırarak turizmden 4.457.968.236 \$ gelir elde etmiştir (ALTSO-Alanya Ekonomik Rapor, 2019). Ekonomik getirinin yüksek olduğu bölgeye, yerli ve yabancı yatırımcılar tarafından yapılan yatırımlar yıllık çekilen cirolarla orantılı bir şekilde artmaktadır. Yatırımlar beraberinde sağladığı istihdamla bölgenin kalkınmasında ve refahında etkili olmaktadır. Oluşan iş gücü ihtiyacına bağlı Alanya’ya yapılan yurt içi ve yurt dışı göçlerin oranı da son yıllarda önemli miktarda yükselmiştir.

Alanya’da turizmin çeşitli alanlardaki etkileri üzerinde yapılan araştırmalarda mimari ve çevresel açıdan etkiler de ele alınmıştır. Turizmin hız kazanması, kasaba niteliğindeki Alanya’nın hızla kentleşmesine neden olmuştur. Bu durumun oluşmasında en önemli etken bölgenin turizme bağlı yoğun göç almasıdır. Turizmin başlamasından sonra yabancı turistler açısından cazibe merkezi hâline dönüşen Alanya’da pansiyon, apart otel, 3-4-5 yıldızlı otel ve benzer turistik tesis sayısında ciddi artışlar yaşanmıştır. Bölgede artan insan hareketliliği ile devlet ve yerel belediyeçilik üzerinden yapılan altyapı ve üstyapı çalışmaları gelişme göstermiştir. Günümüzde Alanya, ülkemizde il statüsünde olan birçok yerleşim yerine göre daha büyük bir nüfusa, oturmuş kent kültürüne ve daha gelişmiş imkânlarla sahiptir. Bu gelişmişlik beraberinde çevresel sorunları da getirmektedir.

Turizmin ortaya çıkmasıyla birlikte artan insan hareketliliğine bağlı doğa tahribatı, betonarme yapılaşmalar, atık fazlalığı ve hava, ışık, gürültü gibi çeşitli çevre kirliliklerinin artması Alanya’da bazı çevresel sorunlara neden olmuştur. Yapılan araştırmalarda Alanya’nın turizm öncesi dönemde narenciye bahçelerinden oluşan yeşil alanlarla dolu olduğundan bahsedilmektedir. Turizm sonrasında barınma ihtiyacına bağlı konut sayısında ve konaklama ihtiyacına bağlı yatak sayısında büyük artış olmuştur. Bu nedenle bölgedeki yeşil alan miktarında önemli oranda azalma meydana gelmiştir. Alanya’nın doğu ve batısındaki sahillerin neredeyse tümünün otellerin kullanımına verilmesi ya da halka açık plajların oluşturulması deniz ve kumsal kirliliğinin oluşmasına neden olmuştur. Ancak bu gibi kirlilik durumlarını önlemek amacıyla yerel belediye ve kaymakamlık önemli çalışmalar yapmaktadır. Araştırmalara konu olan diğer çevresel sorunlar ise ışık ve ses kirliliğidir. Alanya’ya görsel zenginlik katmak amacıyla yüksek güçte aydınlatma araçlarının kullanılması ışık kirliliğine yol

açmaktadır. Ayrıca özellikle yaz aylarında artan yoğun trafik ve eğlence mekânlarında çalan yüksek sesteki müzikler, gürültü kirliliğine neden olmaktadır.

Araştırmanın bulgular kısmında elde edilen verilere göre turizmin, Alanya'nın nüfus yapısı, sosyal ve kültürel yapısı, mimari yapılanması, ekonomik yapısı ve kentin genel görünüşü üzerinde etkileri vardır. Yapılan görüşmelerde Alanya'nın sürekli göç alan bir yerleşim yeri olduğundan bahsedilmiştir. Yükselen nüfus grafiğinin ortaya çıkmasında en önemli etken kentteki turizmdir. Alanya'ya sonradan yerleşen yerli ve yabancı insanlar, şehrin karmaşık bir demografik yapısının olduğunu göstermektedir. Bu durum Alanya'yı kültürel açıdan çok etkilemiştir. Ortaya çıkan bu sonucun Baltacı ve Çevirgen'in (2020), özellikle Alanya'ya yerleşen yabancıların yerel kültür üzerinde çeşitli etkileri olduğu, demografik yapının farklılaşması ve beraberinde yaşam kültüründeki değişimlere dikkat çektikleri bulgularıyla benzeştiği görülmektedir.

Görüşme yapılan kişiler, turizm öncesi dönemlerde Alanya'ya ait yöresel kültürün olduğunu ancak turizm sonrası dönemde bu durumun değişme gösterdiğini ve eski kültürel özelliklerin sınırlı bir şekilde yaşatıldığını söylemişlerdir. Yerel halkın sahip olduğu gelenek-görenekler, kıyafet ve yeme-içme tercihleri gibi kültürel birikime sahip unsurlar karşılıklı insan etkileşimleri ile zamanla değişebilmektedir. Aile hayatı ve yapılan evlilikler eskiye göre daha farklıdır. Günümüzde geniş aile kültürü giderek azalmıştır ve yabancılarla yapılan evliliklerin sayısı yükselmiştir. Alanya'da turizmle ilgilenen ve bu sektörde çalışan insanların çoğu belli bir düzeyde yabancı dil konuşurlar. Bu durum dil boyutundaki kültürel etkileri göstermektedir. Ayrıca bazı katılımcılar kültürel etkileşimin sadece yerlilere yönelik olduğunu değil karşılıklı olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre yabancı uyruklu insanlar Türk kültürüne ait öğeleri benimseyebilmektedirler. Alanya 99 farklı ülkeden gelen insanlara ev sahipliği yapmaktadır (Yıldırım ve Ayhan, 2019). Kültürel açıdan çok çeşitliliğin bir göstergesi olan bu durum aynı zamanda farklı kültürlerle karşı gösterilen hoşgörünün kanıtı niteliğindedir. Kentte kültürel özgürlüğe ve yeni oluşumlara fırsat verilmeseydi kültürel açıdan çok çeşitlilik olmayabilirdi. Böylece turizm ve insan potansiyeli daha düşük olurdu. Bu sonuç, Çal ve Demirkaya'nın (2017) kültürel çeşitliliğin ve korunmasının önemini ortaya koydukları bulgu ile benzerlik göstermektedir.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre Alanya, turizm öncesi dönemde çok katlı binaların olmadığı, müstakil bahçeli evlerin yaygın olduğu bir bölgeydi. Turizmden sonra hızlı bir kentleşme gerçekleşmiş apartman ve otel tarzında binaların sayısı çok artmıştır. Kent mimarisi turistlerin zevkine ve ilgisine göre şekillenmeye başlamıştır. Evlerin iç dizayn ve tasarımları yabancı kültürlerle uygun düzenlenmiştir. Bu gibi mimari etkilerin oluşmasında turizmin doğrudan etkisi vardır. Hızlı kentleşme beraberinde bir takım tarihi değerleri yok etmemektedir. Alanya'da tarihten kalan miraslar koruma altına alınmıştır ve zamana yenik düşmeleri hâlinde restorasyon, bakım, onarım gibi çalışmalar yapılmaktadır. Bu sonuç, Demirkaya'nın (2012) Antalya'nın kültürel miras unsurlarının yeterince korunmadığı ve özen gösterilmediği yönündeki bulgusundan farklılaşmaktadır.

Alanya'da turizm faaliyetleri yaklaşık 70 yıldır varlığını sürdürmektedir. Bu sürede bölgenin genel görünümü çok değişmiştir. Turizm faaliyetlerinin ilk yıllarında Alanya, merkezinde birkaç esnaf dükkânı bulunan, küçük el sanatları dükkânlarının yer aldığı, tamirhane ve zanaatkârlardan oluşan kasaba görünümünde bir ilçedir. O zamanlarda yeşil alanlar oldukça fazlaydı. Günümüze kadar geçen sürede varlığını koruyabilen tarihi yapılar, kale yamaçlarında yer alan eski Selçuklu mimarisinden kalan yapılar ve hâlâ kent merkezinde bulunan bazı müstakil ahşap evlerdir. Turizm sonrası dönemdeki genel görünümde, betonlaşmanın yoğunlukta olduğu yapılar ve yeşil alan azlığı görülmektedir. Konutlarla beraber oteller, eğlence mekânları, parklar, büyük ve küçük işletmeler başlıca yapılarıdır. Kavacık, Zafer ve İnal'ın (2012), Alanya'da turizm destinasyon markalaşması üzerine yaptıkları

çalışmada, Alanya’da ortaya çıkan çarpık kentleşme, geçmiş dönemlerde imar projelerine yapılan aşırı müdahaleler, plajlarda görülen ekolojik tahribat, trafik ve gürültü kirliliği gibi sorunlara dikkat çekmişlerdir.

Turizmin ekonomik anlamda etkileri bu sektörün gelişmesindeki ana etkidir. Bununla ilgili olarak (katılımcılar; turizm öncesi dönemde Alanya’da tarım, balıkçılık ve bazı küçük işletmeler üzerinden gelir elde edildiğini ancak turizmin başlamasından sonra en önemli ekonomik gelir kaynağının turizm üzerinden elde edildiğini belirtmişlerdir. Turizmin en önemli katkısı bölgedeki istihdama olmuştur. Sadece yerel halk üzerinde değil, dışardan çalışmak veya ticaret yapmak amacıyla Alanya’ya gelen insanlar turizmin ekonomik katkılarından faydalanmışlardır. Böylece refah ve kalkınma oranı yükselmiştir. Bu sonuç Demirkaya, Sarı ve Ertürk’ün (2012), Burdur halkının kültürel miras turizmine ilişkin görüşlerini inceledikleri çalışmalarında iddia ettikleri turizmin beraberinde yerli halka yeni iş ve istihdam olanakları sunacağı bulgusuyla benzerlik göstermektedir.

Turizme canlılık katmak ve kentin bu anlamdaki marka değerini yükseltmek için yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler vardır. Buna göre Alanya’da her yıl düzenlenen konserler, festivaller, yarışmalar, spor organizasyonları, kongreler ve konferanslar turizmin gelişmesine paralel olarak artmıştır. Kentteki binaların kullanım amaçları yapılan etkinlikler kapsamında farklılık göstermektedir. Bu durum insanların etkileşimi için uygun zemini hazırlamıştır. Yaşanılabilir bir şehir olma değeri bakımından Alanya, bu tür organizasyonlarla ön plana çıkarak yoğun talep almaktadır.

Yapay imkânların gelişebilmesi için doğal şartların elverişli olması gerekir. Alanya’da coğrafi koşullar kıyı turizminin gelişim göstermesi için uygundur. Yaz aylarında yüksek sıcaklıkların olması, denize kıyısının bulunması ve doğal plajların olması Alanya’nın tatil bölgesi olma statüsünü güçlendirmektedir. Kıyı ovasının küçük olması konut yapılabilecek yerleşim yeri alanlarının sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bazı yerlerde yükseltinin kıyıdan hemen sonra başlaması, yamaç paraşütü faaliyetlerinin yapılmasına olanak sağlamaktadır.

Turizm faaliyetleri başlamadan önce Alanya’daki insan hareketliliği düşüktü. O dönemle ilgili olarak katılımcılar; sadece yakın çevre illerden, ilçelerden ve beldelerden gelen insanların olduğunu belirtmişlerdir. Ancak turizm sonrası dönemde başta Almanya ve İskandinav ülkeleri olmak üzere Hollanda, Polonya gibi Avrupa ülkeleri, bazı Arap ülkeleri ile Rusya gibi ülkelere gelen insanlar olmaya başlamıştır.

Bu çalışmada Alanya’da turizmin kentsel kültürel doku üzerindeki etkilerine yönelik tutumları ortaya koyabilmek için turizmin Alanya’da kültürel, ekonomik, mimari ve çevresel anlamda etkilerinin büyüklüğü araştırılmıştır. Araştırma konusu kapsamında incelenen literatürden ve yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulardan hareketle bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunlar:

Alanya’ya özgü yerel kültürel öğelerin korunması ve yaşatılması için yöreye özgü kültürel etkinlik çalışmalarını arttırmak,

Türkçe’nin yabancı diller karşısında geride kalmasını ve dil öğelerinin zamanla kaybolmasını önlemek için yabancılara Türkçe öğretim kursları vermek. Buna göre yerli ve yabancı insanlar arasında Türkçe diyalogları yaygınlaştırmak,

Turizmden elde edilen gelirlerin ileriye dönük artırılması için reklam çalışmalarını arttırmak,

Turistik işletmelerin rekabet ortamına bağlı olarak turistleri rahatsız edici tüm davranışlarının önüne geçebilecek yasakları ve kuralları genişletmek,

Yatırımcıları Alanya'ya çekebilmek için turizm teşvik programlarını ve pazarlama çalışmalarını geliştirmek,

Alanya'daki nüfus karmaşasını kontrol altında tutmak için rastgele yapılan göçleri belli bir düzene koymak,

Alanya'ya özgü mimari bir görüntünün oluşması için yüksek katlı yapıları yasaklamak ve yeni yapılacak yapılara Alanya'ya özgü belirli kriterler getirmek,

Ötekileştirme ve ayrımcılık yapmadan, insanların barışçıl bir şekilde yaşama kültürlerini geliştirmek için yapılan etkinlikleri ve çalışmaları ortak değerlere göre uygulamak,

Alanya'da yok olan bitki örtüsünü yeniden oluşturarak yeşil alan çalışmalarına hız kazandırmak ve doğal dengenin bozulmasını önleyecek çalışmalarda bulunmak.

Gelecekte yapılacak benzer çalışmalar için öneriler:

Yerli ve yabancı görüşme yapılacak kişi sayısı artırılarak çeşitlendirilebilir,

Alanya'nın turizmdeki marka değerinin ve imajının diğer ülkelerde nasıl olduğuyula ilgili uluslararası anketler yapılabilir,

Araştırma kapsamı genişletilerek ülkemizdeki genel turizme göre Alanya'nın yeri araştırılabilir.

Alanya, turizme yönelik sahip olduğu tüm zenginlikleriyle Türkiye turizminde önemli bir pazar alanıdır. Bu durumun kalıcı ve sürdürülebilir olması için turizm değerlerini yaşatacak, koruyacak ve geliştirecek tüm önlemler alınmalı ve toplumda bu bilinç oluşturulmalıdır.

### Kaynakça

- Akoğlan Kozak, M., Evren, S., & Çakır, O. (2013). *Tarihsel süreç içinde turizm paradigması*. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24(1), 7-22.
- Aksoy, B., Karakuş, U., & Çetin, T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin turizm, turizmin sosyo-kültürel ve ekonomik etkilerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(54), 45-58.
- ALTSO. Alanya Ekonomik Rapor 2010. 04 15, 2021 tarihinde [www.altso.org.tr](http://www.altso.org.tr): [https://www.altso.org.tr/?option=com\\_content&task=view&id](https://www.altso.org.tr/?option=com_content&task=view&id) adresinden alındı.
- ALTSO. Alanya Ekonomik Rapor 2019. 04 16, 2021 tarihinde [www.altso.org.tr](http://www.altso.org.tr): <https://www.altso.org.tr/yayin-kategorisi/alanya-ekonomik-rapor/> adresinden alındı.
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-9.
- Baltacı, F., & Çevirgen, A. (2020). The impacts of second home tourism on socio-cultural and economic life: the resident's perspectives. *Journal of the Geographical Institute*, 70(3), 273-288.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çal, Ü. T., & Demirkaya, H. (2017). *Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının kültürel mirasın korunmasına yönelik görüşleri*. XI. International Turkic Culture, Art and Protection of Cultural Heritage Symposium/Art Activity "Turkey-Belarus Relations", (s. 61-67). Baranovich/Belarus.



- Çeken, H. (2008). Turizmin bölgesel kalkınmaya etkisi üzerine teorik bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 293-306.
- Dağ, V. ve Mansuroğlu, S. (2020). Turizm alanlarının kent kimliğine etkisi: Denizli kenti örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(2), 589-604.
- Demirkaya, H. (2012). *Antalya'da kültürel miras turizmine yönelik nitel bir çalışma*. VI. Uluslararası Türk Kültürü, Sanatı ve Kültürel Mirası Sempozyumu/Sanat Etkinlikleri (Arkeoloji, Sanat Tarihi, Mimari, Bilim, Tarih, Edebiyat, Sanat ve Folklor). Milano, İtalya.
- Demirkaya, H., & Çetin, T. (2010). Residents' perceptions on the social and cultural impacts of tourism in Alanya (Antalya-Turkey). *Erzurum Kültür ve Eğitim Vakfı (EKEV) Akademi Dergisi*, 14(42), 383-392.
- Demirkaya, H., Sarı, C., & Ertürk, M. (2012). *Burdur halkının kültürel miras turizmine yönelik düşünceleri*. II. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi, (s. 1051-1067). Kemer/Antalya.
- Doğan, H. Z. (2004). *Turizmin sosyo-kültürel temelleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Gürbüz, A. (2002). Turizmin sosyal çevreye etkisi üzerine bir araştırma. *Teknoloji Dergisi*(1-2), 49-59.
- Kavacık, M., Zafer, S., & İnal, M. (2012). Turizmde destinasyon markalaması: Alanya örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 39, 169-192.
- Kozak, N., Kozak, M. A., & Kozak, M. (2010). *Genel turizm ilkeler-kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mathieson, A., & Wall, G. (1982). *Tourism, economic, physical and social impacts*. London: Longman.
- Mutluer, M., & Südaş, İ. (2005). Yabancıların Türkiye'de mülk edinimi: coğrafi bir yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi*, 14(1-2), 45-55.
- Oğurlu, İ. (2014). Çevre-kent imajı-kent kimliği-kent kültürü etkileşimlerine bir bakış. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13(26), 275-293.
- Sarı, C. (2010). Alanya ilçesinin alternatif turizm kaynakları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1), 1-28.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-549.
- Ulubey, Ö. (2018). Aday öğretmen yetiştirme programının değerlendirilmesi evaluation of novice teacher training program. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 480-502.
- UNWTO. 04 24, 2021 tarihinde Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü: <https://www.unwto.org/> adresinden alındı.
- Uslu, O. (1990). *Turizm ve çevresel etkileri*. Turizm ve Çevre Konferansı (s. 19-47). Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, B., & Ayhan, B. (2019). Küreselleşmenin kent yönetimlerinde meydana getirdiği değişim: Yabancılar Meclisi, Alanya örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(3), 598-618.
-

2020-2024 Alanya Belediyesi Stratejik Planı. (2020). 03 03, 2021 tarihinde [www.alanya.bel.tr](http://www.alanya.bel.tr):  
<https://www.alanya.bel.tr/Stratejik-Plan> adresinden alındı.